

OMSETNINGSRÅDET

Årsmelding

2018

Innhold

LEDEREN HAR ORDET 3

OMSETNINGSLOVEN OG MARKEDSBALANSERINGEN 5

Omsetningsloven	6
Omsetningsrådet	6
Omsetningsrådets sammensetning i 2018	7
Markedsbalanseringsordningen	8
Kvoteordningen for melk	9
Gjennomgang av regelverk og ordninger i markedsbalanseringen	9

OMSETNINGSRÅDETS NØKKELTALL 2018 11

Innkommne midler	12
Omsetningsavgiftene	13
Avsatt over jordbruksoppgjøret	14
Kostnader	14
Årsresultat	14

MELK 15

Oppnådd pris	16
Omsetningsavgift og overproduksjonsavgift	16
Avsetningstiltak	16
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	18
Kvoteordningen for melk	20

KJØTT 22

Markedssituasjonen	22
Oppnådd pris	24
Produksjon, import og eksport	24
Omsetningsavgiften	24
Avsetningstiltak	25
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	26

FJØRFE 30

Egg	30
Fjørfekjøtt	32

HAGEBRUKSPRODUKTER OG POTETER 35

Markedssituasjonen	35
Omsetningsavgiften	36
Avsetningstiltak	37
Faglige tiltak	37
Opplysningsvirksomhet	38

KORN 39

Markedssituasjonen	39
Omsetningsavgiften	40
Avsetningstiltak	40
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	41

PELSDYR 42

Omsetningsavgiften	42
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	42

REGNSKAP FOR OMSETNINGSRÅDET 44

OVERSIKT OVER REGELVERK KNYTTET TIL MARKEDSBALANSERINGEN 54

Lederen har ordet

Hovedformålet med markedsbalanseringen er å skape balanse mellom tilbud og etterspørsel av landbruksvarer, og Omsetningsrådet forvalter avgiftsmidler til reguleringsformål.

Møtene i Omsetningsrådet starter med at representantene for markedsregulatorne gir en orientering om situasjonen i de respektive produksjonene. Dette er nyttig for at rådets medlemmer skal ha oversikt over utviklingen i produksjonene og i de utfordringer som kan dukke opp som saker for rådet.

2018 har vært et krevende arbeidsår for Omsetningsrådet, med store utfordringer i flere markeder, spesielt for sau, svin og egg. Til tross for nedgang i produksjonen av sau, økte lageret av sauekjøtt i løpet av året, og behovet for avsetningstiltak økte. For svin var det en svak økning i produksjon, mens salget gikk ned. I tillegg til avsetningstiltak, vedtok Omsetningsrådet også produksjonsregulerende tiltak. Mot slutten av 2018 ble det vedtatt en utkjøpsordning for svinebønder som slutter med svinehold. Produksjonen av egg har økt de siste årene, noe som har gitt overkapasitet. Dette har Omsetningsrådet møtt med flerårig informasjonskampanje for å øke etterspørselen. Dette har gitt resultater, og etterspørselen etter egg økte også i 2018. Det har likevel vært behov for å dempe produksjonen gjennom førtidsslakting av verpehøner og avsetningstiltak som skillevirksomhet.

2018 vil bli husket som et spesielt år for norsk matproduksjon, med en varm sommer med tørke og fôrmangel i store deler av landet. Den vanskelige fôr-situasjonen førte også til behov for ekstra tiltak for Omsetningsrådet. I juli vedtok Omsetningsrådet å heve taket for å legge storfe på reguleringslager som følge av den varme sommeren. Det er fortsatt underskudd i norsk storfeproduksjon og dermed behov for import, men prognoser antyder at man nærmer seg balanse om få år.

Markedssituasjonen på korn var også preget av tørkesommeren, med en totalavling på 59 prosent av gjennomsnittet de siste fem årene, noe som vil medføre stor import av mathvete og rekordimport av fôrhvete i 2019. På grunn av tørken og frykt for melkemangel ble forholdstallet i kvotesystemet endret både i juni og august. Dette kombinert med mer nedbør utover høsten, endte med for mye melk og lageroppbygging av ost, smør og pulver.

Foto: Stortinget/Scania

BJØRG TØRRESDAL
Leder
Omsetningsrådet

Samlet sett har det i 2018 vært iverksatt omfattende avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak for å møte utfordringene og for å balansere markedene på lang sikt. Årsregnskapet for bruk av omsetningsavgift m.m. viser også at det er brukt rundt 400 millioner på avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak i 2018, noe som førte til et samlet underskudd på om lag 70 millioner og tilsvarende reduksjon i fondskapitalen. Jordbruket tar det økonomiske ansvaret ved overproduksjon, og bærer selv reguleringskostnaden gjennom å betale inn omsetningsavgift og dekke pristap ved overproduksjon. At jordbruket selv finansierer eventuell regulering ved overproduksjon og dermed ikke belaster statsbudsjettet, er særegent for Norge. Vår norske modell med markedsregulering for de fleste landbruksvarer fungerer etter min mening godt og etter intensjonen.

Omsetningsrådet har i hele 2018 arbeidet med gjennomgang av regelverk og ordninger i markedsbalanseringen som oppfølging av Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016–2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon, og Landbruks- og matdepartementet ba Omsetningsrådet gjennomgå regelverk og ordninger for markedsbalanseringen. Våren 2018 etablerte rådet fem arbeidsgrupper på spesifikke temaer; praktisering av informasjonsplikt, opplysningsvirksomhet, sektorvise oppgaver innen kjøtt og egg (herunder produksjonsregulering, mottaksplikt, forsyningsplikt), sektorvise oppgaver innen melk (herunder produksjonsregulering, konkurransevridding i melkesektoren) og konkurranserettslig vurdering/juridisk gjennomgang. Landbruksdirektoratet har vært sekretariat for gruppene. Rapportene fra gruppene behandles av rådet, og gjennomgangen av regelverk og ordninger for markedsbalanseringen fullføres i 2019.

Omsetningsrådet har hatt hele 13 møter og behandlet 127 saker i 2018. Et av møtene var fagtur/seminar til England, der vi så nærmere på hvordan planlegging knyttet til dyrehelse, beite og ernæring har ført til å bedre effektivitet og utbytte i storfe- og saueproduksjonen. Det var også fokus på det britiske arbeidet for å bedre lønnsomheten i landbruket gjennom rådgivning og ved å utvikle nye markeder for landbruksvarer. Vi møtte «National Farmers Union» som presenterte kampanjen «Back British Farming». Denne handler om å få folk til å kjøpe britiske produkt. Vi møtte også representanter for DEFRA, som er departementet med ansvar for miljø, mat og landsbygdetutvikling, der tema var britisk landbrukspolitikk etter Brexit.

Rådet jobber godt sammen, og det er lite forfall til møtene. Medlemmene møter godt forberedt, og med et stort og konstruktivt engasjement i arbeidet.

Jeg vil også i år gi honnør til Omsetningsrådets sekretariat i Landbruksdirektoratet. Takk for gode saksframlegg til møtene!

Det er en interessant oppgave å lede Omsetningsrådets arbeid. Jeg mener at rådet har en viktig funksjon i norsk matproduksjon.

BJØRG TØRRESDAL
Leder
Omsetningsrådet

2018 har vært et krevende arbeidsår for Omsetningsrådet, med store utfordringer i flere markeder, spesielt for sau, svin og egg.

BJØRG TØRRESDAL

OMSETNINGSLOVEN OG MARKEDS- BALANSERINGEN

Omsetningsloven og markeds- balanseringen

Foto: Landbruksdirektoratet

OMSETNINGSLOVEN

Omsetningsloven har som formål å fremme omsetningen av de viktigste norsk-produserte jordbruksvarene. Markedsbalanseringens viktigste formål er å skape balanse mellom tilbud og etterspørsel av landbruksvarer. Omsetningsloven er det juridiske grunnlaget for markedsbalanseringssystemet, og Omsetningsrådet (OR) er etter loven satt til å forvalte dette.

OMSETNINGSRÅDET

Omsetningsrådet er et offentlig, partssammensatt forvaltningsorgan. Rådet har et hovedansvar for markedsbalanseringen av jordbruksvarer. Etter omsetningsloven skal rådet forvalte avgiftsmidler til reguleringsformål.

Virksomheten til Omsetningsrådet er hjemlet i omsetningsloven. Loven angir at Omsetningsrådet skal ha elleve medlemmer, samt hvilke institusjoner og organisasjoner medlemmene skal representere. Omsetningsrådet er sammensatt av representanter for myndighetene, forbrukerne, faglagene, samvirkeorganisasjonene, industrien og handelen. Medlemmene, med personlige varamedlemmer og revisor, oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet (LMD). Samvirke-

FAKTA

OMSETNINGSLOVEN

Omsetningsloven, lov til å fremja omsetnaden av jordbruksvarer (lov av 10. juli 1936), dekker følgende vareslag:

- Kjøtt av storfe, sau, svin og fjørfe
- Melk
- Egg
- Korn og oljefrø
- Poteter, grønnsaker, frukt og bær
- Pelsdyrskind

For matpoteter kan Omsetningsrådet sette i verk avsetningstiltak som blir finansiert over jordbruksavtalen.

OMSETNINGSRÅDETS HOVEDOPPGAVER

1. Fatte vedtak om bruken av midlene i fondene for omsetningsavgift til:
 - markedsbalanserende tiltak
 - faglige tiltak
 - opplysningsvirksomhet
 - administrering av ordningene, herunder kvoteordningen for melk
2. Kontrollere at markedsregulator følger opp forskrifter og vedtak fra Omsetningsrådet
3. Sørge for oppdatering og utvikling av regelverket under omsetningsloven
4. Sikre at vedtak som fattes er i samsvar med lov, forskrifter og gjeldende jordbruksavtale

organisasjonene har flertall sammen med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, med seks av de elleve medlemmene i rådet.

LMD har gjennom forskrift om Omsetningsrådets myndighet fastsatt regler som skal sikre at de vedtakene Omsetningsrådet fatter i minst mulig grad påvirker konkurranseforholdene i markedet. Det er ikke alminnelig klagerett på vedtak fattet av Omsetningsrådet, men LMD kan omgjøre vedtak som er i strid med lov, forskrift eller gjeldende jordbruksavtale, og kongen i statsråd dersom vedtaket er i strid med samfunnsinteresser.

Etter anbefaling fra Omsetningsrådet fastsetter LMD omsetningsavgiften og betingelsene knyttet til denne i to forskrifter. Omsetningsrådet fatter vedtak om bruken av pengene. Omsetningsrådets regnskap blir revidert av en revisor oppnevnt av LMD. Gjennom jordbruksavtalen tildeles grøntområdene midler, og det legges føringer for støtte til diverse tiltak gjennom midler fra omsetningsavgiften.

LMD har bestemt at Landbruksdirektoratet skal være sekretariat for Omsetningsrådet. Sekretariatsfunksjonen innebærer forberedelse av saker til rådet, oppfølging av vedtak, samt innkreving og administrering av avgiftsmidler.

I 2018 hadde Omsetningsrådet 13 møter og behandlet 127 saker. Per 31.12.2018 besto rådet av 36 prosent menn og 64 prosent kvinner.

Rådet delegerte i 2010 myndighet i visse saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, nå Landbruksdirektoratet. Sakene refereres i Omsetningsrådet. I 2018 ble det referert 31 vedtak i slike saker.

OMSETNINGSRÅDETS SAMMENSETNING I 2018

Organisasjon	Fast medlem	Varamedlem	Oppnevnt i perioden
Landbruks- og matdepartementet	Bjørn Tørresdal (leder)	Olav Sandlund	2016–2019
Nærings- og fiskeridepartementet	Vibeke Andersen (nestleder)	Helge Aske	2018–2021
Norges Bondelag	Lars Petter Bartnes	Anne Thorine Brotke til 24.4.2018 Per Skorge fra 25.4.2018	2018–2021
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Ann Merete Furuberg til 18.11.2018 Kjersti Hoff fra 19.11.2018	Arne Lofthus	2014–2017
TINE SA	Trond Reierstad	Marit Haugen	2016–2019
Nortura SA	Trine Hasvang Vaag	Per Heringstad	2018–2021
Virke/Coop Norge SA	Sigrid Helland	Hege Berg-Knutsen	2016–2019
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	Jan-Egil Pedersen	Ann Elise Hildebrandt	2016–2019
Norske Felleskjøp SA	Anne Jødahl Skuterud	Harald A. Lein	2016–2019
Norsk Landbruksamvirke	Kristin Taraldsrud Hoff	Eugen Tømte til 2.5.2018 Ola Hedstein fra 3.5.2018	2016–2019
Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund, NHO Mat og Drikke og Norkorn	Bjørn-Ole Juul-Hansen	Frode Toven	2016–2019

Rådet besto per 31.12.2018 av 36 prosent menn og 64 prosent kvinner.

MARKEDSBALANSERINGSORDNINGEN

Hovedformålet med markedsbalanseringen er å balansere varetilførselen til markedet. Ordningen blir finansiert av bøndene selv ved at kostnadene ved dette fordeles på all produksjon gjennom avgifter. Ved salg av produktene betaler bonden en fastsatt avgift per kilo eller liter i omsetningsavgift. Avgiften går inn i særskilte fond for hver avgiftsgruppe, og blir brukt til avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid. Eksempler på avsetningstiltak er reguleringslagring, salg til nedskrevet pris, salg til spesialmarkeder og miljøfôr m.m. Eksempler på produksjonsregulerende tiltak er førtidsslaktning av verpehøns, reduserte slaktevekter på gris, samt oppkjøp av melkekvoter.

Sammen med importvernet legger markedsbalanseringen grunnlaget for at landbruket skal kunne oppnå de prisene som er framforhandlet i jordbruksforhandlingene.

Avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet

Ved overproduksjon har markedsregulator ansvaret for å iverksette straktiltak, kalt avsetningstiltak, for å bringe markedet i balanse igjen. Egne regelverk for hver sektor angir hvilke avsetningstiltak som kan benyttes. Er det overskudd i kjøttsektoren, kan eksempelvis fryselagring av hele/halve skrotter og enkelte stykningsdeler, samt salg av varer til nedskrevet pris, være aktuelle tiltak.

Avsetningstiltak settes i verk for å utjevne svingninger i produksjon og etterspørsel, slik at tilbudet av jordbruksvarer til enhver tid, og i alle deler av landet, samsvarer best mulig med etterspørselen. Formålet med avsetningstiltakene er i første rekke å balansere markedet som grunnlag for å oppnå best mulig pris for bonden.

Faglige tiltak er av mer forebyggende og langsiktig karakter, mens opplysningsvirksomheten kan være av både kort- og langsiktig karakter. Faglige tiltak rettes i hovedsak mot industrien og produsentene, mens opplysningsvirksomheten har forbrukerne som målgruppe. Det er først og fremst opplysningskontorene og fagsentret for kjøtt, Animalia, som tar seg av dette arbeidet.

For avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak varierer utgiftene med markedssituasjonen. Betydelig overproduksjon fører til høy omsetningsavgift, fordi det er behov for midler til å bringe markedet i balanse. Motsatt kan omsetningsavgiften settes lavere når bøndene ikke produserer mer enn det som kan omsettes i det norske markedet. For bonden er det viktig at det oppnås balanse mellom tilbud og etterspørsel i markedet, da det gir grunnlag for både best pris for varen og lavest omsetningsavgift.

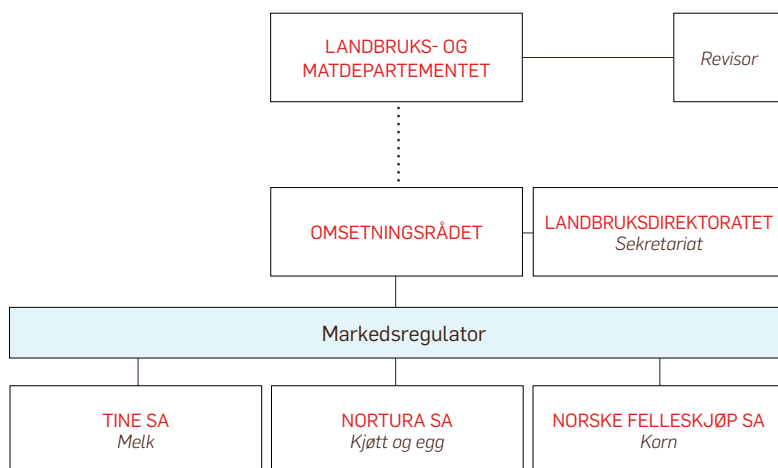
Gjennomføring av markedsbalanseringen

Samvirkeorganisasjonene i landbruket er gitt den utøvende rollen som markedsregulator innenfor hovedproduksjonene. Unntaket er hagebrukssektoren som ikke har markedsregulator. Markedsregulator gjennomfører balanseringstiltak. Dette skal skje i samsvar med regelverket som er fastsatt og forvaltes av Omsetningsrådet. Markedsregulator får dekning for kostnadene ved de enkelte tiltakene i henhold til regelverket. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) administrerer avsetningstiltak i hagebrukssektoren.

Følgende samvirkeorganisasjoner er markedsregulatorer:

- Tine SA for melk
- Norske Felleskjøp SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

Systemet for markedsregulering

Landbruks- og matdepartementet utnevner medlemmene i Omsetningsrådet. Landbrukssamvirket er tildelt rollen som markedsregulator for alle hovedproduksjoner i Norge, med unntak av grøntsektoren og fjørfekjøtt. Grønt-Produsentenes Samarbeidsråd (GPS) arbeider med administrering av markedsbalanseringstiltak på grøntsektoren.

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsettingene Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur. Kvoteordningen er hjemlet i omsetningsloven og administreres av Landbruksdirektoratet. Mellomfinansiering av kvoteordningen er fra 2003 finansiert over fondet for omsetningsavgift melk. Fra 2006 er også administrasjonskostnadene for ordningen finansiert av samme fond.

Kvoteordningen skal i utgangspunktet være selvfinansierende. Kostnader knyttet til inndragning av kvoter o.l., samt administrasjon, dekkes av fondet for omsetningsavgift på melk etter vedtak i Omsetningsrådet. For melk som omsettes ut over kvote må leverandøren betale en overproduksjonsavgift, som godskrives fondet for melk. Dette innebærer at ordningen i sin helhet driftes av midler fra fondet for melk. Rammene for kvoteordningen ligger imidlertid utenfor rådets myndighet.

Fra og med regnskapsåret 2016 har årsrapporten for kvoteordningen vært en del av Omsetningsrådets årsmelding.

GJENNOMGANG AV REGELVERK OG ORDNINGER I MARKEDSBALANSERINGEN

I 2016 la Regjeringen fram en ny melding om jordbrukspolitikken med tittelen «Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon», Meld. St. 11 (2016–2017). Meldingen ble behandlet i Stortinget 25. april 2017. Med utgangs-

punkt i meldingen og Stortingets behandling av denne ba Landbruks- og matdepartementet høsten 2017 Omsetningsrådet gjennomgå regelverk og ordninger i markedsbalanseringen. Omsetningsrådet startet arbeidet omgående, og vedtok mandat for arbeidet i desember 2017.

Omsetningsrådet la til grunn at flertallet på Stortinget mente det ikke var behov for store omlegginger av markedsbalanseringsordningen, men så likevel behov for noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse de til dagens behov. Ved valg av oppgaver/temaer for gjennomgangen ble det lagt vekt på å sikre at de forholdene Stortinget vektla ble i varetatt.

Gjennomgangen av regelverk og ordninger, herunder endringer av forskrifter/retningslinjer skal være ferdig til 31. desember 2019.

I februar ba Landbruks- og matdepartementet Omsetningsrådet om vurdering av fem konkrete problemstillinger knyttet til opplysningsvirksomheten finansiert av omsetningsavgiften. Omsetningsrådets vurdering av disse ble oversendt departementet i juni.

I april vedtok Omsetningsrådet å etablere fem arbeidsgrupper på spesifikke temaer med representanter fra medlemsorganisasjonene i rådet. De fem temaene var:

- praktisering av informasjonsplikt
- opplysningsvirksomhet
- sektorvise oppgaver innen kjøtt og egg (herunder produksjonsregulering, mottaksplikt, forsyningsplikt)
- sektorvise oppgaver inn melk (herunder produksjonsregulering, konkurransevridning i melkesektoren)
- konkurranserettslig vurdering/juridisk gjennomgang

Landbruksdirektoratet er sekretariat for gruppene.

Arbeidsgruppene skal levere sine vurderinger til rådet i løpet av mars 2019. Oppfølgingen av gjennomgangen har i 2018 lagt beslag på betydelige ressurser både hos medlemsorganisasjonene i rådet og i Landbruksdirektoratet.

OMSETNINGS- RÅDETS NØKKELTALL 2018

Nøkkeltall

Omsetningsrådet forvalter midler fra omsetningsavgiftene, overproduksjonsavgift på melk og midler fra jordbruksavtalen.

606,4

mill. kroner i
fondsinnntekter i 2018

Oversikt over innkomne midler, bruk og årsresultat 2018:

	I tusen kroner
Fond per 1. januar¹⁾	453 058
Overproduksjonsavgift	27 559
Omsetningsavgifter	541 937
Andre inntekter	31 065
Finansinntekter	5 818
Inntekter	606 379
Avsetningstiltak og adm.kostnader markedsregulator	361 107
Produksjonsregulerende tiltak (ekskl. kvoteordningen på melk)	34 647
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	239 189
Administrasjonskostnader og andre kostnader	15 310
Administrasjon kvoteordningen for melk	10 612
Oppkjøp av melkekvoter (ku og geit)	17 051
Utgifter	677 916
Fond per 31. desember	381 521
Årsresultat	-71 537

¹⁾ Fra og med regnskapsåret 2016 er fondskapitalen knyttet til mellomfinansiering av melkekvoter regnet inn i fondets samlede kapital.

INNKOMNE MIDLER

I 2018 ble det bokført 606,4 mill. kroner i inntekter til fondene. Av dette utgjorde renteinntekter 5,8 mill. kroner. Omsetningsavgiften for de avgiftsbelagte produktene utgjorde 541,9 mill. kroner. I tillegg kom 24,4 mill. kroner overført fra jordbruksavtalen som kollektivt dekker omsetningsavgift på hagebruksprodukter, samt avsetningstiltak i hagebrukssektoren. Overproduksjonsavgiften på melk utgjorde 27,6 mill. kroner. Øvrige inntekter til fondene utgjorde i 2018 6,7 mill. kroner, og omfattet i hovedsak standardisert erstatning på kjøtt, egg og fjørfe.

OMSETNINGSAVGIFTENE

Det ilegges omsetningsavgift på alle jordbruksvarene, med unntak av hagebruksprodukter, som dekkes kollektivt over jordbruksavtalen. Omsetningsavgiftene blir innbetalt av produsentene når de selger sine produkter. Avgiften blir brukt til finansiering av avsetningstiltak, produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Avgiftene fastsettes normalt ved årsskiftet, og revideres halvårlig, men de vurderes løpende gjennom året etter markedssituasjonen. Unntaket er kornsektoren, der omsetningsavgiften følger kornåret, som går fra 1. juli til 30. juni. For melk, egg og kjøtt av kylling og kalkun, fastsetter LMD de løpende avgiftene. For kjøtt fra svin, sau/lam og storfe/kalv, samt avgiften på korn, fastsetter LMD maksimalsatser. Innenfor denne øvre grensen fastsetter Omsetningsrådet de løpende avgiftene gjennom året, jf. tabellen nedenfor.

Omsetningsavgiftene 2018. Oversikt over endringer gjennom året:

Produkt	Omsetningsavgift (kr per l/kg)										Maks satser fra 01.01.18	Maks satser fra 01.07.18	Over- prod avgift
	F.o.m. 01.01.18	F.o.m. 26.02.18	F.o.m. 30.04.18	F.o.m. 01.07.18	F.o.m. 06.08.18	F.o.m. 13.08.18	F.o.m. 27.08.18	F.o.m. 03.09.18	F.o.m. 17.09.18	F.o.m. 22.10.18			
Fjørfe													
And og gås													
Egg	0,70												
Høns													
Kalkun	0,28												
Kylling	0,28												
Honning													
Kjøtt													
Sau	3,50				2,50		4,00			2,00	4,00	4,00	
Lam	3,50				2,50		4,00					4,00	
Storfe	0,40	1,20	0,70			1,20		1,70				2,00	
Gris	1,20								2,00			2,00	
Purke/råne	0,50	0,50											
Reinsdyr													
Oppdrettshjort													
Korn													
Korn	0,04			0,01								0,080	0,045
Oljefrø	0,04			0,01								0,080	0,045
Erter, lupiner og åkerbønner	0,04			0,01								0,080	0,045
Vegetabler (frukt og grønt)													
Melk													
Kumelk	0,05			0,06									4,80
Geitmelk	0,05			0,06									4,80
Pelsskinnavgift	1,00 %												

¹⁾ Maksimumssatsen ble økt fra 5 øre per kg til 8 øre per kg fra 1.7.2017.

AVSATT OVER JORDBRUKSOPPGJØRET

For 2018 ble det avsatt 24,4 mill. kroner over underpost 70.11 Markedstiltak til kollektiv dekning av omsetningsavgift hagebruk og avsetningstiltak hagebruk og potet. Midlene forvaltes av Omsetningsrådet.

KOSTNADER

De totale kostnadene ved markedsbalanseringen i 2018 utgjorde 677,9 mill. kroner. Det er først og fremst behovet for midler til avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak som varierer fra år til år. Det vises til omtalen under de enkelte sektorene om årsakene til forbruket i 2018.

ÅRSRESULTAT

Regnskapet viser et underskudd på 71,5 mill. kroner i 2018. Underskuddet knytter seg først og fremst til sektorene melk, korn og egg. Det vises til nærmere omtale under de enkelte sektorene og rådets regnskap. Underskuddet trekkes fra fondskapitalen som ved utgangen av 2018 utgjorde 381,5 mill. kroner. Regnskapet er avgitt under forutsetning av videre drift av markedsreguleringen.

Sammendraget nedenfor viser forbruket av midler i 2018

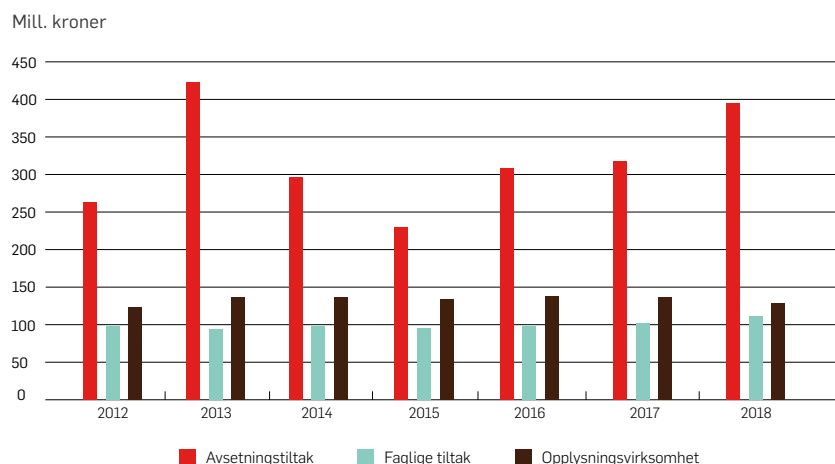
<i>I tusen kroner</i>	Avsetnings- tiltak ¹⁾	Produksjons- regulerende tiltak ¹⁾	Faglige tiltak	Opplysnings- virksomhet ²⁾	Sum sektorvis
Melk og melkeprodukter	108 515		12 110	24 598	145 222
Kjøtt	195 567	15 862	80 748	52 577	344 754
Hagebruk	1 268		1 612	19 259	22 140
Egg	26 090	6 587	4 185	13 140	50 002
Fjørfe	0	0	9 231	17 554	26 785
Korn	41 517		0	1 673	43 190
Pelsdyr	0		2 800	0	2 800
Sum alle sektorer	372 957	22 450	110 686	128 801	634 893

¹⁾ Avsetningstiltak inkluderer administrasjonskostnader hos markedsregulator. Produksjonsregulerende tiltak på kjøtt er «Slaktning av lett gris» og på egg «Frivillig førtidsslaktning av verpehøner». Beløpet på melk og melkeprodukter er eksklusive statlig oppkjøp av melkekvoter på til sammen 17,1 mill. kroner.

²⁾ Inkluderer midler til markedsføring av økologiske produkter og Nyt Norge.

Sammendrag bruk av midler for alle sektorer fordelt på avsetnings-tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet 2012–2018:

BRUK AV MIDLER ALLE SEKTORER 2012–2018

373,0

I 2018 ble det brukt 373,0 mill. kroner til avsetningstiltak og 22,5 mill. kroner til produksjonsregulerende tiltak

Melk

Tørkesommeren 2018 ga usikkerhet om det ville bli produsert nok melk i 2018 mht. behovet. Dette førte til at forholdstallet på melkekvotene ble økt to ganger i løpet av sommeren. Økt forholdstall sammen med blant annet økt bruk av kraftfôr og brukbar sisteslått førte til at melkeleveransene økte mer enn forutsatt høsten 2018.

Det ble levert 1 520,4 mill. liter kumelk og 20,0 mill. liter geitemelk til meieri. Leveransene av kumelk økte med 25,5 mill. liter, eller 1,7 prosent, mens leveransene av geitemelk økte med 0,2 mill. liter, eller 0,9 prosent sammenlignet med året før. Lesveransene var større enn etterspørselen, noe som førte til økning i reguleringslageret for ost.

Reguleringslagrene av hvitost økte i 2018 med nesten 1 700 tonn, til om lag 9 000 tonn. Reguleringslagrene av skummetmelkpulver ble redusert med omtrent 15 prosent i 2018, til i underkant av 1 400 tonn.

I 2018 var fettprosenten i kumelka 4,37 prosent, opp fra 4,26 prosent i 2017. Det var ikke reguleringseksport av smør i 2018. Reguleringslageret av smør ble redusert med nesten 400 tonn i løpet av 2018, til vel 1 700 tonn.

Produksjonen av geitemelk var høyere enn etterspørselen etter geitemelkprodukter. Om lag 540 000 liter ble brukt til fôr. Disponibel geitemelkkvote for 2018 ble satt til 0,96.

1 520,4

mill. liter kumelk. Leveransene av kumelk økte med 25,5 mill. liter

OPPNÅDD PRIS

Notert pris på melk var på kr 5,40 per liter for første halvår 2018. Vektet gjennomsnitt av noteringspris i andre halvår 2017 og første halvår 2018 var kr 5,41 per liter, på samme nivå som målprisen for jordbruksavtaleåret 2017–2018. I andre halvår 2018 var notert pris kr 5,44 per liter, lik målpris for avtaleåret 2018–2019. I januar 2019 ble det innført en styringspris på kr 5,42 per liter for dette avtaleåret. Noteringsprisen for melk var kr 5,43 per liter i 2018, opp 3 øre per liter fra 2017.

OMSETNINGSAVGIFT OG OVERPRODUKSJONSAVGIFT

Det ble krevd inn 84,6 mill. kroner i omsetningsavgift og 27,6 mill. kroner i overproduksjonsavgift for melk. Renteinntektene til fondet for omsetningsavgift på melk var på i underkant av 250 000 kroner, inklusiv renter fra kvoteordningen.

Satsen for omsetningsavgiften var 5 øre per liter i første halvår 2018 og 6 øre per liter i andre halvår. Fondet for omsetningsavgift på melk var på 71,3 mill. kroner ved inngangen av året. Ved slutten av året var fondet redusert til 24,8 mill. kroner. Fondet var ved utgangen av året 11 mill. kroner lavere enn forutsatt i revidert budsjett for omsetningsavgiften, som ble behandlet i juni 2018. Dette skyldtes i første rekke at budsjetterte inntekter fra overproduksjonsavgiften ble redusert med om lag 35 mill. kroner som følge av økt forholdstall i 2. halvår.

AVSETNINGSTILTAK

Totalt 108,5 mill. kroner av omsetningsavgiften ble brukt til avsetningstiltak i meierisektoren og til markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse. Dette var 9,8 mill. kroner (8,3 prosent) mindre enn i 2017. I 2018 var det økte kostnader til bl.a. skummetmelkpulver til fôr, geitemelk til fôr, spesialmarkeder og mellomtransport. Samtidig ble kostnadene til bl.a. reguleringstransport og reguleringslager redusert. Tines prisgevinst var høyere i 2018 enn i 2017. Det var ikke reguleringseksport av smør eller hvitost eller prisnedskrivning av smørolje.

Kompensasjon for reguleringskapasitet utgjorde 41,4 mill. kroner, en økning på 0,9 mill. kroner (2,2 prosent) fra 2017.

Totalt ble det utbetalt 11,2 mill. kroner i prisnedskrivning til skummetmelkpulver til fôr. Utbetalingen økte med 2,9 mill. kroner, tilsvarende 34 prosent, fra 2017. Økningen skyldtes at det ble solgt mer skummetmelkpulver til fôr enn i 2017. Det ble solgt 734 tonn i 2018 mens det ble solgt 536 tonn året før.

Det ble utbetalt 3,6 mill. kroner i prisnedskrivning av geitemelk til fôr. Kompensasjonsbeløpet var 1,7 mill. kroner høyere enn i 2017, ettersom melkevolumet var høyere i 2018 enn i 2017.

Kostnader til reguleringstransport var på 17,2 mill. kroner. Dette var en reduksjon på 7,8 mill. kroner, eller 31 prosent, sammenlignet med året før. Reduksjonen kommer av at melkemengden som ble transportert var lavere i 2018 sammenlignet med året før. Satsen for transport av melk til reguleringsproduksjon for 2018 vil først bli fastsatt i 2019. Beregningen av reguleringstransport for 2018 er dermed basert på vedtatt sats for 2017.

Kostnader ved lagring av reguleringsprodukter utgjorde 18,5 mill. kroner, noe som var en reduksjon på 2,3 mill. kroner (10,9 prosent) sammenlignet med 2017. Kostnadene til mellomtransport mellom reguleringslagre, inkludert

11,2

Prisnedskrivning av skummetmelkpulver til fôr utgjorde 11,2 mill. kroner i 2018

håndteringskostnader, ble beregnet til 3,2 mill. kroner i 2018, noe som var en økning på 0,6 mill. kroner sammenlignet med 2017.

Salg til spesialmarkeder utgjorde 6,9 mill. kroner, noe som er en økning på 0,9 mill. kroner fra 2017.

Prisnedskrivning av skolemelk utgjorde 9,8 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk, en nedgang på 0,6 mill. kroner sammenlignet med 2017.

I 2018 hadde Tine SA en netto prisgevinst ved reguleringslagring på 12,6 mill. kroner. Dette ble godskrevet fondet for omsetningsavgift på melk. Prisgevinsten var 6,1 mill. kroner høyere enn i 2017.

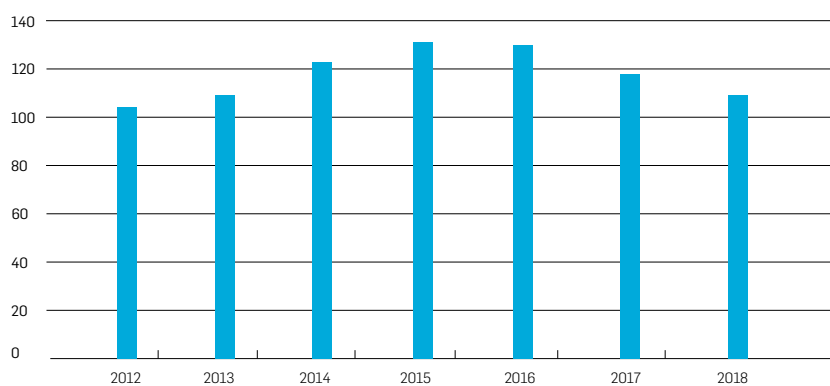
Tine SA fikk utbetalt om lag 2,9 mill. kroner mindre i a konto-overføringer enn de faktiske avsetningstiltakene kostet. Totalt 129 335 kroner ble godskrevet fondet for omsetningsavgift på melk som rente på mellomværende.

Tine SAs administrasjonskostnader var på 9,4 mill. kroner i 2018, noe som er på nivå med 2017.

Bruk av midler til avsetningstiltak i melkesektoren i perioden 2012–2018:

AVSETNINGSTILTAK MELK 2012–2018

Mill. kroner

Samlet regnskap for avsetningstiltak i melkesektoren:

I kroner	2018	2017
Prisnedskrivning av skolemelk	9 800 398	10 436 420
Reguleringskapasitet	41 400 000	40 500 000
Reguleringstransport	17 235 137	25 045 439
Mellomtransport og håndtering	3 221 450	2 638 946
Reguleringseksport av smør	0	0
Lagringskostnader	18 478 153	20 744 213
Salg til spesialmarkeder	6 925 441	5 991 605
Geitmelk til før	3 563 067	1 813 150
Skummetmelkpulver til før	11 185 920	8 332 050
Pristap/prisgevinst	-12 579 830	-6 478 550
Renteoppgjør	-129 335	-136 886
Markedsregulators administrasjonskostnader	9 414 399	9 398 131
Sum	108 514 800	118 284 518

9,8

Skolemelkordningen fikk tildelt 9,8 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk

Foto: Landbruksdirektoratet

1,0

Omsetningsavgiften for melk dekket 1,0 mill. kroner av Matmerks markedsføring av økologisk mat

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

Geno, Norsk Sau og Geit (NSG) og KOORIMP (Husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import) fikk et samlet tilskudd på 8,4 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk, det samme som i 2017. Av dette fikk Geno utbetalt 6,5 mill. kroner og NSG 1,45 mill. kroner til avlsarbeid, mens KOORIMP fikk 442 000 kroner til smittebeskyttelse ved import. I tillegg ble det innvilget 3 668 000 kroner til Helsetjenesten for storfe for å arbeide med de kliniske infeksjonssykdommene BCoV og BRSV.

Opplysningsvirksomhet

Det ble gitt 24,6 mill. kroner i tilskudd til opplysningsvirksomhet gjennom midler fra omsetningsavgiften i 2018. Tilskuddet ble gitt til Opplysningskontoret for meieriprodukter (OFM), samt opplysningsvirksomhet i regi av Matmerk.

Fordeling av midler til opplysningsvirksomhet melk:

I kroner	2018	2017
Opplysningskontoret for Meieriprodukter	20 997 641	29 613 885
Norsk Gardsost	200 000	200 000
KSL Matmerk, Nyt Norge	2 400 000	1 600 000
KSL Matmerk, Økologisk mat	1 000 000	1 000 000
Sum	24 597 641	32 413 885

Matmerk tildeles midler fra omsetningsavgiften for å drive generisk markedsføring av økologisk mat og å gjennomføre kampanjer for den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. I 2018 bidro fondet for omsetningsavgift på melk med 1,0 mill. kroner til markedsføring av økologisk mat, som var på samme nivå som i 2017. Videre ble det anvendt 2,4 mill. kroner til markedsføring av Nyt Norge, noe som er en økning på 0,8 mill. kroner fra 2017.

OFM driver merkenøytral informasjonsvirksomhet på vegne av aktørene i meieri-bransjen. Formålet er å øke kunnskapen om, og fremme forbruket av norsk melk og meieriprodukter, blant annet på internett. I 2018 ble det bevilget 21,2 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til OFM. Dette inkluderer også midlene til Norsk Gardsost, da OFM fikk ansvar for at også disse midlene ble brukt i tråd med formålet.

For nærmere informasjon om opplysningsvirksomheten vises det til OFMs hjemmeside, www.melk.no.

Opplysningskontoret for meieriprodukters prosjektregnskap for de to siste årene:

I kroner	2018	2017
Innhold	650 128	4 446 682
Kommunikasjon	7 329 160	9 436 313
Myndighet/prinsipal	708 708	841 455
Medarbeider/ledelse	338 856	471 896
Innsikt og strategi	954 475	1 310 849
Sum markedsaktiviteter	9 981 326	16 507 195
Sum personal- og driftskostnader	11 016 315	13 106 690
Opplysningskontoret totalt	20 997 641	29 613 885

OFM brukte 2 359 kroner mindre enn budsjetttrammen som var gitt gjennom omsetningsmidlene.

I 2018 var det en reduksjon i bruk av midler til opplysningsvirksomhet, noe som hadde sammenheng med at budsjetttramme for OFM ble redusert med 30 prosent sammenlignet med 2017. Bruken av midler til faglige tiltak økte i 2018 som følge av økte midler til Helsetjenesten for storfe.

Bruk av omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2012–2018:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET MELK 2012–2018

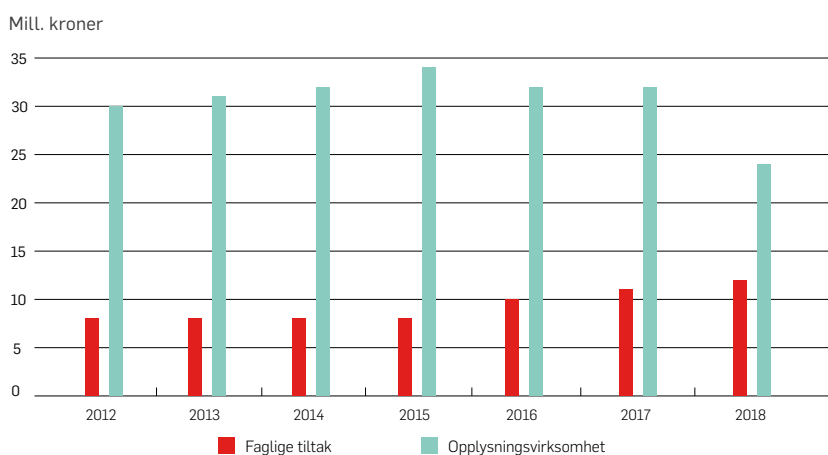

Foto: Landbruksdirektoratet

1 700

I 2018 disponerte 8 146 foretak til sammen kvoter på om lag 1 700 mill. liter melk

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Kvotordningen for melk har som formål å tilpasse ku- og geitemelkproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet. Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk danner det formelle grunnlaget for ordningen. Landbruksdirektoratet har forvaltningsansvaret for kvoteordningen. Klagenemnda for kvoteordningen for melk var tidligere klageinstans, og Landbruksdirektoratet var sekretariat for nemnda. Den 01.06.2018 ble nemnda avviklet. Det er Landbruks- og matdepartementet som nå er klageinstans for kvoteordningen for melk.

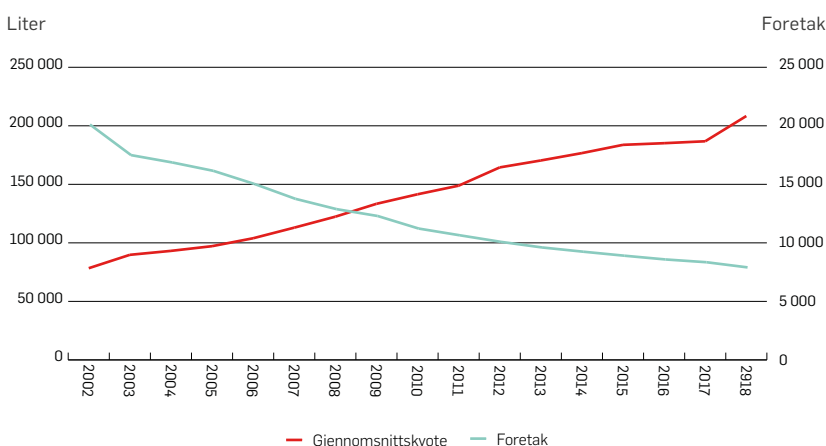
Kumelkproduksjon

Antall foretak med kumelkproduksjon gikk ned med om lag 60 prosent fra 2002 til 2018. Gjennomsnittlig disponibel kvote per foretak økte samme periode, fra 78 000 liter til 208 000 liter.

I 2018 disponerte 8 146 foretak til sammen kumelkkvoter på om lag 1 700 mill. liter. På grunn av tørkesommeren ble forholdstallet for disponibel kvote økt to ganger i 2018, først i juni fra 0,98 til 0,99, og andre gang i august til 1,04.

Utviklingen i gjennomsnittlig disponibel kvote og antall foretak med kumelkproduksjon (2002–2018):

GJENNOMSNITTSKVOTE OG TALLET PÅ FORETAK 2002–2018

Økningen i gjennomsnittskvoten fra 2017 til 2018 kan delvis forklares med økning i forholdstall fra 0,98 i 2017 til 1,04 i 2018.

Geitemelkproduksjon

Fra 2002 til 2018 var det en reduksjon fra 616 til 286 foretak med geitemelkkvote, det utgjør en nedgang på 54 prosent. I samme periode har gjennomsnittlig disponibel kvote økt fra 38 000 liter til 79 000 liter. De siste fire årene har både antall foretak og gjennomsnittlig disponibel kvote for geitemelk vært stabil.

I 2018 var det 286 foretak med geitemelkkvote. Disse foretakene hadde til sammen en disponibel kvote på om lag 22,5 mill. liter. Forholdstallet var 0,96 gjennom hele 2018.

Omsetning av melkekvoter

Det gjennomføres årlig oppkjøp og salg av både kumelkkvote og geitemelkkvote dersom ikke annet vedtas i jordbruksoppgjøret. Ved salg av grunnkvote i 2018 måtte minst 20 prosent av salgsmengden selges til staten, mens inntil 80 prosent kunne selges til privat kjøper. Det ble bestemt i jordbruksoppgjøret 2017 at ku- og geitemelkkvote som ble solgt gjennom den statlige ordningen ikke skulle videreselges, og det skulle være en oppkjøpsordning for geitemelkkvoter. Dette gjaldt også for kvoteåret 2018, og innebar at det ikke ble solgt ut igjen verken kumelkkvote eller geitemelkkvote fra staten.

I 2018 var det 331 kumelkprodusenter som solgte om lag 6,1 mill. liter til staten, for kroner 2,50 per liter. Direktoratet utbetalte litt over 15 mill. kroner for oppkjøpet av kumelkkvotene. Oppkjøp av melkekvoter dekkes av midler fra omsetningsavgiften.

I 2018 solgte ti geitemelkprodusenter 0,13 mill. liter til staten. Direktoratet utbetalte 1,6 mill. kroner for oppkjøp av geitemelkkvotene.

Bakgrunn for oppkjøpsordningen for geitemelkkvoter var å få bedre balanse i markedet for geitemelk. Ordningen ga en høyere pris for den delen av grunnkvoten som ble solgt til staten, men kun ved salg av hele grunnkvoten. I jordbruksoppgjøret 2017 ble det bestemt at det kunne kjøpes opp maksimalt 1,4 mill. liter geitemelkkvoter i oppkjøpsperioden. I løpet av 2017 og 2018 kjøpte staten til sammen 0,2 mill. liter geitemelkkvote, som utgjør kun 14 prosent av begrensningen på 1,4 mill. liter.

Kjøtt

Foto: Arminella

I perioden 2004–2018 økte den samlede norske produksjonen av svin, storfe, kylling og sau/lam med 27 prosent. Produksjonsøkningen har vært drevet av økning i de kraftfôrbaserte produksjonene svin og kylling. Produksjon av kyllingkjøtt ble doblet i perioden, mens produksjonen av svinekjøtt har økt med 21 prosent.

MARKEDSSITUASJONEN

Overskudd av svinekjøtt og kjøtt av sau og lam, sammen med betydelig reguleringslagring av storfekjøtt grunnet tørkesituasjonen, kan i korte trekk oppsummere 2018. Overskuddet på sau og lam ga ikke grunnlag for prisøkning i 2018, og overskuddet av svinekjøtt gjorde at man ikke tok ut målpris for avtaleåret 2017–2018. Det ble også iverksatt ekstraordinære tiltak for å redusere mengden svinekjøtt i markedet, og for å redusere mengden sauekjøtt på reguleringslager.

Stort overskudd av svinekjøtt

Produksjonen av norsk svinekjøtt økte med 0,1 prosent, og endte på 137 329 tonn. Samtidig gikk engrossalget ned med i overkant av en halv prosent. For året var summen av norskprodusert svinekjøtt, kvoteimport og import av spekk ca. 3 479 tonn større enn engrossalget.

Ved inngangen av året lå det 984 tonn svinekjøtt på lager. I løpet av første halvår økte mengden svinekjøtt på reguleringslager, og muligheten til regulerings-

Overskuddet på sau og lam ga ikke grunnlag for prisøkning i 2018.

eksport ble fullt utnyttet i 2018 for å redusere lagrene. I uke 31 var mengden kjøtt på lager 6 192 tonn. I september vedtok Omsetningsrådet slakting av lett gris innenfor en ramme av 34 mill. kroner. Samtidig ble omsetningsavgiften satt opp fra kr 1,20 per kg til kr 2,00 per kg. Vedtaket ble gjort gjeldende ut 2018, men ble i desember forlenget til 12. april 2019. I november ble det vedtatt utkjøpsordning med tilskudd til produsenter som slutter med svinehold. Det ble satt en antallsbegrensing på 4 000 avlspurker. Produsenter som melder seg på ordningen må avslutte sitt svinehold, og kan ikke starte opp ny produksjon før det har gått syv år. Tiltaket iverksettes første halvår 2019.

De siste årene har kampanjevirkosomhet og stor etterspørsel etter ribbe fra dagligvarehandelen ført til underskudd av ribbe fram mot jul, til tross for overskudd av svinekjøtt for øvrig. Som i 2016 og 2017 lyktes den norske kjøttbransjen også i 2018 i å dekke etterspørselen etter ribbe med norsk produksjon. Det skjedde ved hjelp av det såkalte «ribbetiltaket», som besto i å skjære ut ribbe og fryse den inn for å forebygge underdekning før jul, og benytte markedsreguleringstiltak for å avsette de andre delene av dyret. Tiltaket var åpent for hele bransjen. Ved utgangen av året lå det 2 602 tonn svinekjøtt på lager.

Nedgang i produksjonen, likevel store overskudd av sau- og lammekjøtt

Produksjonen av lammekjøtt og sauekjøtt var på 26 970 tonn, mot 27 442 tonn året før. Det utgjorde en nedgang i produksjonen med to prosent, mot en økning på seks prosent året før. Salget av kjøtt gikk ned med i underkant av tre prosent. Ved inngangen til 2018 var den samlede bestanden av sau og lam 5,4 prosent mindre enn på samme tid året før. Ved beiteslipp i juni var det 2,6 prosent færre lam enn ett år tidligere. I tillegg til reduksjon i bestanden av søyer, var det i 2018 en gjennomsnittlig nedgang i antall lam per søye på om lag én prosent. Det forventes en fortsatt reduksjon i bestanden i 2019. Ved inngangen til 2018 var det 2 857 tonn kjøtt av sau og lam på reguleringslager, mens mengden ved utgangen av året var 3 036 tonn.

Med bakgrunn i at det lå store mengder fryst saue- og lammekjøtt på reguleringslager, vedtok Omsetningsrådet i april en forhåndsgodkjennelse av godtgjørelse for frysefradrag på inntil 30 prosent av engrospris ved salg av sauekjøtt fra reguleringslager. Vedtaket hadde virkning fra vedtakstidspunktet og ut 2018. Nortura SA økte frysefradraget på sau til kr 7,00 per kg fra og med uke 17, og ut året. I mai ga Omsetningsrådet Nortura SA en forhåndsgodkjennelse for å gjennomføre et partisalgs av 54 tonn sauekjøtt fra reguleringslager og få dekket ekstrakostnadene på inntil kr 5,00 per kg, til en samlet verdi av 270 000 kroner, fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt. Kjøttet var i ferd med å gå ut på dato, men ved å redusere prisen fikk man omsatt kjøttet til matindustrien. På sensommeren vedtok Omsetningsrådet salg av inntil 1 000 tonn sauekjøtt til dyrefôr og omsetning av ti tonn sauekjøtt til veldedige formål. Samtidig ble det vedtatt differensiert omsetningsavgift for kjøtt av sau og lam. Det ble ikke omsatt sauekjøtt til veldedig formål i 2018, men det ble solgt 302,7 tonn kjøtt til dyrefôr.

Til tross for fortsatt overskudd av norsk vare ble importen av saue- og lammekjøtt nær doblet i 2018, og endte på rett i underkant av 700 tonn. All import var innenfor de årlige importkvotene. Norge har en eksportkvote til EU på 300 tonn per år. Denne ble fullt utnyttet uten bruk av reguleringsmidler.

Økt slakting av storfe etter tørken

Det ble produsert 89 394 tonn storfekjøtt i Norge i 2018, mot 85 196 tonn i 2017 – en økning på 5,0 prosent. Importen var lavere enn året før, 10 638 tonn i

300

tonn. Eksportkvoten for sau- og lammekjøtt til EU ble fullt utnyttet

2018 mot 16 240 tonn året før. Underdekningen i perioden i perioden mars–juli tilsvarte ca. 4 750 tonn hele/halve slakt, men andre halvår var tilførselen av storfekjøtt større enn engrossalget, og det ble lagt kjøtt på reguleringslager. Ved inngangen av 2018 var det 718 tonn storfekjøtt på reguleringslager, mens det ved utgangen av året var 2 758 tonn.

Tørken sommeren 2018 gjorde at det ble slaktet flere dyr enn det som var lagt til grunn i prognosene for første halvår. Fremskyndet slakting medførte lavere slaktevekter, noe som gjorde at veksten i produsert mengde ble noe lavere enn antall slaktede dyr skulle tilsi. Kalveslaktingen økte også med mer enn 4 000 dyr i 2018. Grunnet tørken vedtok Omsetningsrådet i slutten av juli å heve taket for å legge storfekjøtt på reguleringslager i 2018 som følge av førmangel. Taket ble hevet fra 2 500 tonn til 5 000 tonn. Med grunnlag i tørkesituasjon ble det også åpnet for dobbel mottakspunkt for 500 tonn helt slakt, men ordningen ble ikke benyttet. Omsetningsavgiften ble vedtatt økt som en følge av tiltaket.

Samtidig med produksjonsveksten, gikk engrossalget av storfekjøtt ned med i underkant av tre prosent. Det førte til en vesentlig styrket markedsbalanse sammenliknet med året før. I januar og februar, samt fra 16. juli og ut året, var det markedsdekning av norsk vare.

OPPNÅDD PRIS

Svin

For avtaleåret 2017–2018 ble ikke målprisen endret. Akkumulert noteringspris for perioden endte 60 øre under målprisen på kr 32,43 per kg. Heller ikke for avtaleåret 2018–2019 var det markedsmessig rom for å øke målprisen. Nortura SA forventer at akkumulert noteringspris for dette avtaleåret vil ende kr 1,20 per kg under målpris.

Storfe

Planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) på storfe var for første halvår 2018 kr 60,50 per kg, en økning på 50 øre fra året før. For andre halvår ble prisen redusert med 20 øre til kr 60,30 per kg. I første halvår endte akkumulert noteringspris 41 øre under PGE, mens den i andre halvår endte 43 øre under PGE.

Lam

PGE på lam var i 2017 kr 64,60 per kg. På grunn av den vanskelige markeds-situasjonen ble den ikke økt i 2018. Oppnådd pris ble 82 øre under PGE første halvår, mens akkumulert noteringspris endte 94 øre under PGE andre halvår.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

Den samlede norske produksjonen av gris, storfe, lam og kylling gikk opp med 4 478 tonn, tilsvarende 1,3 prosent, fra 2017 til 2018. Storfe og kylling utgjorde bortimot hele økningen.

Det ble totalt importert 13 813 tonn kjøtt og kjøttvarer, som var en reduksjon fra 19 023 tonn fra 2017. 6 581 tonn svinekjøtt ble eksportert, hvorav 1 885 tonn var en del av markedsreguleringen. Det ble også eksportert 621 tonn storfekjøtt, 700 tonn kjøtt av sau og lam og 878 tonn kyllingkjøtt, uten bruk av midler fra omsetningsavgiften.

OMSETNINGSAVGIFTEN

I 2018 ble det totalt innbetalt 359,1 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene ble bokført med 4,6 mill. kroner. Andre inntekter var 7,7 mill. kroner. Fondet

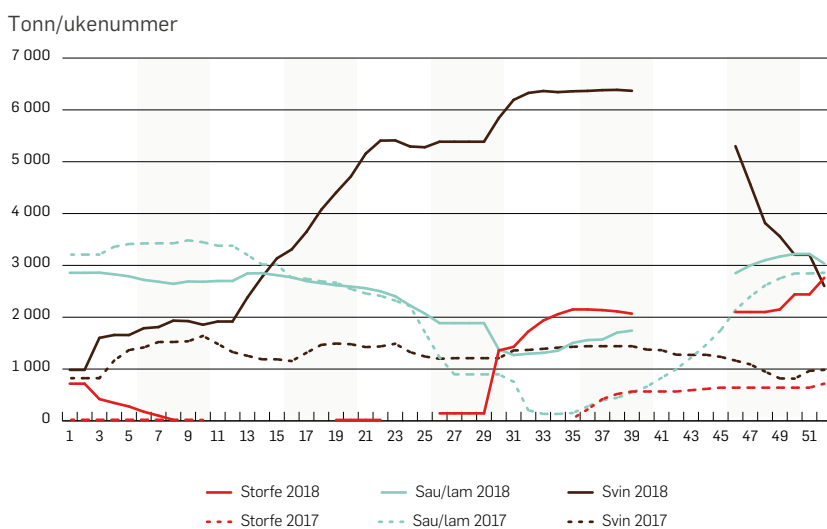
for omsetningsavgift for kjøtt var ved inngangen av året på 251,8 mill. kroner. I løpet av året økte fondet, og var ved utgangen av 2018 274,6 mill. kroner.

Maksimalsatsene fastsettes ut fra en forventet markedsituasjon. I 2018 var maksimalsatsen for sau/lam kr 4,00 per kg, mens den var kr 2,00 per kg for svin og storfe.

AVSETNINGSTILTAK

Reguleringslageret totalt var ved inngangen til året på 4 559 tonn kjøtt. Av dette var det 2 857 tonn kjøtt av sau/lam, 718 tonn storfe kjøtt og 984 tonn svinekjøtt. Ved årets slutt besto reguleringslageret av 8 396 tonn kjøtt. Av dette var 3 036 tonn kjøtt av sau/lam, 2 758 tonn storfe kjøtt og 2 602 tonn svinekjøtt.

REGULERINGSLAGER FOR KJØTT 2017 OG 2018

For ukene 40-45/18 er størrelsen på reguleringslager ukjent grunnet omlegging til nytt datasystem hos Nortura.

For ukene 46-51/18 er størrelsen på reguleringslager kun ca.-tall. Størrelsen på reguleringslager ved slutten av 2018 er nøyaktige tall.

Det påløp primært kostnader til avsetningstiltak for reguleringslagring av svinekjøtt og kjøtt av sau og lam, og til eksport av svinekjøtt. Kostnadene til markedsregulering var i overkant av 211 mill. kroner, som var 62 mill. kroner mer enn i 2017. Store deler av økningen skyldtes overskudd av fårekjøtt og svinekjøtt, samt større behov for reguleringslagring av storfe kjøtt på grunn av den tørre sommeren. Markedsregulators administrasjonskostnader var på omlag samme nivå som i 2017.

8 396

tonn kjøtt på reguleringslager ved årets slutt

Fordelingen av midler på avsetningstiltak for kjøtt de to siste årene:

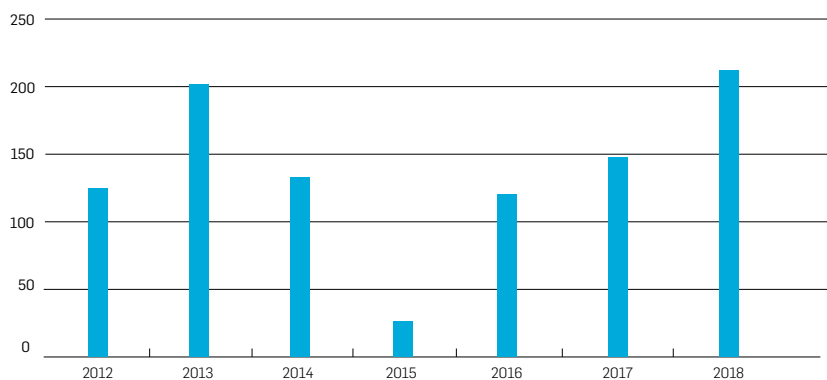
I kroner	2018	2017
Reguleringslager ¹⁾	90 992 415	53 247 139
Frysefradrag	44 610 700	42 829 356
Reguleringsseksport	40 317 442	41 003 149
Tiltak for slaktning av lett gris	15 862 240	0
Sauerkjøtt til dyrefôr	7 066 231	0
Markedsregulators administrasjonskostnader	12 579 860	12 584 132
Sum avsetningstiltak kjøtt	211 428 888	149 663 776

¹⁾ I posten inngår pristap/prisgevinst i perioden.

Bruk av midler til avsetningstiltak for kjøtt i perioden 2012–2018:

AVSETNINGSTILTAK KJØTT 2012–2018

Mill. kroner

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET**Faglige tiltak**

For kjøtt gis det tilskudd til kvalitets- og avlsarbeid i regi av avlsorganisasjoner og andre, samt til Animalia. Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Animalia arbeider langs hele verdikjeden fra dyrevelferd og dyrehelse, via dyretransport og slaktning, til skjæring, foredling og prosess.

Regnskapet for 2018 viser at det ble brukt 80,7 mill. kroner til aktiviteter på kjøtt finansiert over omsetningsavgiften.

Faglige tiltak kjøtt

I kroner	2018	2017
Forsøksvirksomhet, forskning og avl	30 640 000	25 835 000
Bærekraft, klima og miljø	1 016 000	949 010
Kommunikasjon, IT og økonomi	8 715 000	11 097 349
Kjøtt og egg i kostholdet	1 477 000	1 692 667
Husdyrfag	1 219 000	1 638 051
Husdyrkontrollene	7 879 000	8 428 196
Helsetjenesten for sau	2 678 000	2 669 376
Helsetjenesten for svin	5 613 000	3 990 818
Helsetjenesten for storfe	2 737 000	0
Dyrevelferd transport/slakt	1 518 000	1 446 044
KOORIMP (Husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import)	877 000	838 273
Skjæring og analyse	4 670 223	4 092 440
Prosess og produkt	3 829 000	3 372 455
Mattrygghet	2 297 000	2 303 579
Klassifisering	5 299 000	4 738 100
Ekstra FoU	283 777	290 538
Sum faglige tiltak kjøtt	80 748 000	73 381 897

Støtte til forsøksvirksomhet, forskning og avl var på til sammen 30,6 mill. kroner. Dette er midler som brukes utenom Animalia. Norsvin fikk 12,0 mill. kroner, Norsk Duroc totalt 6,5 mill. kroner, ScanPig 400 000 kroner, Geno 2,8 mill. kroner til avlsarbeid på NRF, mens TYR fikk 3,9 mill. kroner til ordinært avlsarbeid på kjøttfe og 500 000 kroner til spesielle prosjekter. Avlsarbeidet i Norsk Sau og Geit ble støttet med 2,9 mill. kroner. I tillegg ble ulike forskningsprosjekter støttet med midler i størrelsesorden 42 000–558 000 kroner.

Forsøksvirksomhet, forskning og avl viser en stor økning i tildeling for 2018, sammenliknet med 2017. Det er en økning på 6,5 mill. kroner som skyldes bevilgning til avlsarbeid på griserasen duroc.

Norsk Duroc ble etablert i 2017 og fikk inntil 6,5 mill. kroner i støtte til sitt avlsarbeid i 2018. Avlsarbeidet på duroc ble tidligere finansiert av Nortura. Rasen var kun tilgjengelig for deres medlemmer, og dermed ikke berettiget tilskudd over omsetningsavgiften. Norsk Duroc er eid av Nortura og flere uavhengige slakterier, og sæd av duroc er nå tilgjengelig for alle svineprodusenter. Omsetningsrådet valgte derfor å støtte avlsarbeidet på duroc i 2018.

Samtidig er det en reduksjon på 2,1 mill. kroner, siden Helsetjenesten for storfe, som i 2017 fikk 2,1 mill. kroner til Nasjonalt kontrollprogram for BRSV og BCoV over posten Forsøksvirksomhet, forskning og avl, fra 2018 er en del av Animalia, og dermed en del av Animalias regnskap. Øvrige midler i tabellen over brukes av Animalia.

Fra 1. januar 2018 ble Animalias virksomhet skilt ut i et eget aksjeselskap. Animalia AS eies av Nortura SA og Kjøtt- og fjørfeforbundens Landsforbund (KLF) i fellesskap. Animalia AS overtok ansvar og oppgaver som har vært utført av Animalia. Animalia var tidligere driftsmessig en egen enhet, men er juridisk sett en del av markedsregulator Nortura SA.

Helsetjenesten for storfe ble flyttet til Animalia fra 1. januar 2018.

Omsetningsavgiften for storfe, svin og sau/lam har ifølge Animalia blant annet blitt brukt til følgende arbeid:

30,6

mill. kroner gikk til forsøksvirksomhet, forskning og avl

- utvikling og gjennomføring av dyrevelferdsprogrammet for slaktegris, inkl. videreutvikling av fagsystemet HelseGris
- gjennomføring av «Etske regnskap» på 13 slakterier
- oppfølging av ulike alternativer til kastrering av hanngriser
- flere tiltak knyttet til helse hos sau og lam
- gjennomføring av BRSV/BCOV-kontrollprogrammet og økt innsats for bedre klauvhelse
- bistand til produsenter, veterinærer og rådgivere med utredninger og problemløsning
- gjennomføring av foredrag og utviklet og holdt kurs i bl.a. feltobduksjon for veterinærer og dyrevelferd svin
- koordinering av arbeidet med å utarbeide felles veiledermaterieell fra husdyrnæringen, fôrbransjen og det offentlige i forbindelse med tørken sommeren 2018
- videreutvikling av husdyrkontrollene
- forberedelser til å levere data til Klimasmart Landbruk
- løpende drift av klassifiseringsarbeidet, samt forberedelser for å ta i bruk lengdemåling av storfe, arbeidet med utvikling av lengdemåling av rein

Animalia har deltatt i samfunnsdebatten, enten som talsmann eller med fagstoff og kommunikasjonsgrunnlag for varemottakerne. Sammen med OEK MatPrat arrangerte Animalia «La oss snakke om kjøtt» på Kulturhuset i Oslo. Hensikten var å skape dialog rundt temaer knyttet til kjøtt og husdyrproduksjon. Animalia var også tungt involvert i avviklingen av seminaret Dyrehelse – nasjonalt handlingsrom i et internasjonalt perspektiv.

De totale kostnadene for Animalias avdeling for kjøtt ble på 86,8 mill. kroner, mot 83,5 mill. kroner i 2017. Av disse ble 50,1 mill. kroner finansiert av omsetningsmidler, mens 38,2 mill. kroner kom gjennom annen inntekt; forskningsprosjekter, oppdrag, kurs, salg av materieell m.m. Animalias resultat i 2018 var på 1,8 mill. kroner hvorav 1,5 mill. kroner var relatert til kjøtt.

Opplysningsvirksomhet

Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) driver forbrukerrettet, merkenøytral opplysningsvirksomhet for hele kjøtt- og eggsektoren, og finansieres fra tre fond for omsetningsavgifter: kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Opplysningsvirksomhet er et av tiltakene i markedsbalanseringen. MatPrat er OEKs hovedkanal.

OEK skal være en omdømmebyggende og -forvaltende aktør basert på kunnskap og kjennskap til markedene. Endringer hos forbrukere og samfunn har ført til bl.a. økt fokus på klima/miljø, bærekraft, dyrevelferd, helse/ernæring og etikk etc., og man bestreber seg på i mest mulig grad å følge myndighetenes kostråd. Omdømme og tillitt til informasjon folk er ute etter, genererer trafikk til OEKs nettsider og profiler i sosiale media. Høy trafikk er også grunnlaget for å nå fram med kunnskap om kjerneproduktene, og dermed oppnå målene med aktivitetene. OEKs nettsider og sosiale kanaler hadde i 2018 over 41 millioner besøk. Målinger viser at MatPrat er Norges klart mest brukte konsept for matkunnskap.

OEK tilbyr både et fysisk læreverk og et digitalt læreverk (Matopedia) til barne- og ungdomstrinnene innen faget mat og helse. Materiellet er i tråd med de offisielle kostholdsradene. OEK har også laget plattformen MatStart med de yngste som målgruppe.

2018 var også preget av en svært utfordrende overskuddssituasjon på lam og

til dels sau. OEK har derfor gjennom hele 2018 tydeliggjort lam gjennom både egne medier, som Matprat.no, og gjennom Facebook-poster, Instagram og kinoreklame.

En rekke undersøkelser gjennomført av OEK viser at svinekjøtt i flere år har hatt et dårlig omdømme hos den norske forbrukeren. I 2018 videreførte OEK det omdømmebyggende prosjektet for svin som startet i 2017. Satsingen skjedde parallelt i mange kanaler; egne medier, sosiale medier, PR samt kjøpte medier (inkludert TV). Svin var en sentral råvare i OEKs store sommerkampanje med Erlend Elias.

Norsk storfekjøtt har de senere årene hatt et stort produksjonsunderskudd, og aktivitetene på storfe har derfor vært tilpasset dette. Aktivitetene rundt storfe mot forbrukeren har hovedsakelig vært kommunikasjon i egne medier (som Matprat.no) samt noe aktivitet i sosiale medier, og budskapene har vært koblet opp mot norskprodusert storfe.

Økningen i bruken av midler til opplysningsvirksomhet fra 2017 til 2018 skyldes i hovedsak mer midler til markedsføringen av ordningen «Nyt Norge». For nærmere informasjon om aktiviteten til OEK vises det til opplysningskontorets årsmelding.

Opplysningsvirksomhet kjøtt fordeler seg på følgende hovedposter:

	2018	2017 ¹⁾
Administrasjon/drift	19 697 179	
Produksjon/marketing	20 965 347	
Kommunikasjon/sammfunnskontakt	3 995 171	
Samfunnsaktør	4 245 598	
Innovasjon	273 495	
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	49 176 790	49 138 468
Matmerk – Generisk markedsføring av økologisk mat	1 000 000	1 000 000
Matmerk – Nyt Norge	2 400 000	1 600 000
Sum opplysningsvirksomhet kjøtt	52 576 790	51 738 468

¹⁾ Omlegging av budsjettstruktur gjør at det ikke er relevant å sammenligne enkeltposter med 2017-regnskapet.

Bruk av midler til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak for kjøtt i perioden 2012–2018:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET KJØTT 2012–2018

Fjørfe

Foto: Meliprat

EGG

Markedssituasjonen

Produksjonen av egg har økt i mange år grunnet stor etterspørsel. Det skjedde en betydelig omstrukturering av eggsektoren som følge av forbudet mot hold av høns i uinnredede bur fra 2012. Både de som har bygget om og de som har startet opp satser i større grad på utnyttelse opp mot den konsesjonsfrie grensen på 7 500 høns. Konsekvensen ble overkapasitet, som sektoren har noen utfordringer med. Men 2016 til 2018 er de første årene etter omleggingen at vi har sett en bedring i eggmarkedet. For 2018 har vi sett en ytterligere vekst i salget av egg, sammenlignet med 2017.

Til tross for en bedring i eggbalansen var det behov for markedsregulerende tiltak også i 2018, i omtrent samme størrelsesorden som året før. Førtidsslakting av høns for å dempe produksjonen og skillevirksomhet (skille av eggehvite og -plomme) var de viktigste tiltakene for å bedre balansen i eggmarkedet. Totalmarked kjøtt og egg beregnet et lite overskudd på ca. 256 tonn i 2018, etter at produksjonen var dempet med tiltaket førtidsslakting av verpehøner.

De siste årene har det periodevis vært mye skallegg på reguleringslager som følge av overskuddet. Eggene på reguleringslager brukes fortløpende til industriformål. Ved inngangen til 2018 var lageret på 179 tonn, og utover i året har reguleringslageret variert fra uke til uke, og på det meste var lageret på 590 tonn i uke 31. Til sammenligning var det største lageret på 740 tonn i 2017. Ved utgangen av 2018 var lageret igjen tomt.

For 2018 har vi sett en ytterligere vekst i salget av egg, sammenlignet med 2017.

Eggpakkeriene mottok 63 519 tonn i 2018, en økning på 0,6 prosent fra 2017. Engrossalget var på 63 994 tonn, mot 63 572 tonn året før. I tillegg kommer direktesalget av egg, som i 2017 utgjorde 6 935 tonn (tall for 2018 vil først foreligge mot slutten av 2019).

Egg er underlagt volummodellen, der markedsregulator fastsetter planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) for et halvår om gangen. For 1. halvår 2018 ble PGE satt til kr 19,35 per kg, som er en økning på 15 øre fra 2. halvår 2017. PGE for 2. halvår 2018 ble satt ned med 10 øre, til kr 19,25 per kg. Overgangen til volummodellen har gitt færre muligheter for avsetningstiltak.

Omsetningsavgiften

Det ble betalt inn 48,0 mill. kroner i omsetningsavgift på egg med en sats på 0,70 kroner per kg for hele 2018. I tillegg ble det inntektsført renter med om lag 0,39 mill. kroner. Det ble brukt 28,3 mill. kroner på avsetningstiltak, 4,2 mill. kroner til faglige tiltak og 7,8 mill. kroner til opplysningsvirksomhet på egg. I tillegg ble det bevilget 5,0 millioner kroner til Opplysningskontoret for egg og kjøtt, som en ekstrainsats for å øke salget på egg. Fondet for omsetningsavgift for egg var per 31.12.2018 på 37,5 mill. kroner.

Avsetningstiltak

I 2018 var det, etter førtidsslakting, stort sett markedsbalanse bortsett fra et lite overskudd i løpet av sommeren. Totalt ble det brukt 32,7 mill. kroner på avsetningstiltak, mot 29,1 mill. kroner i 2017.

Fram t.o.m. 1. halvår 2013 ble overskuddet av egg eksportert som et markedsreguleringstiltak. Reguleringseksporten omfattet skallegg, heleggpulver og eggehvite. I perioder har reguleringseksporten utgjort en betydelig del av total eksport. For å oppfylle forpliktelser iht. WTO-avtalen ble blant annet egg en del av volummodellen fra og med avtaleåret 2013–2014, og det blir ikke benyttet reguleringseksport av egg som markedsregulerende tiltak.

Med volummodellen har aktørene isteden mulighet til å få priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter. Kompensasjon gis i form av en fastsatt sats for salg av eggeplomme og/eller eggehvite både innenlands og utenlands.

Førtidsslakting av verpehøns ble, i likhet med året før, benyttet for å dempe produksjonen av egg i perioden. Omsetningsrådet ga tillatelsen til å redusere eggproduksjonen med inntil 1 000 tonn, som ga en reduksjon på 775 tonn egg fra uke 9 til uke 41 i 2018.

Til skip i utenriksfart og spesialmarkeder ble det levert 326 tonn skallegg, til en samlet kostnad ved prisedskriving på 1,7 mill. kroner.

63 994

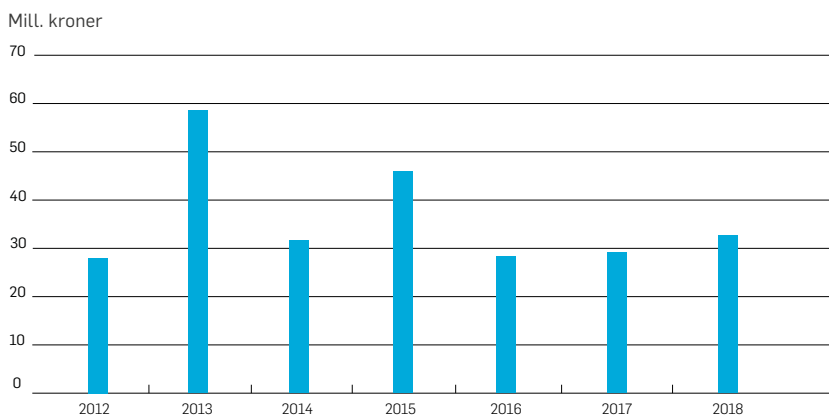
I 2018 var engrossalget av egg på 63 994 tonn

Fordelingen av midler på avsetningstiltak for egg i 2017 og 2018:

I kroner	2018	2017
Kjølelagring	709 410	1 287 192
Kjøle-/fryselagring eggprodukter	77 114	98 646
Spesialmarkeder	1 709 029	2 532 726
Skillevirksomhet	19 047 110	16 172 800
Prisgevinst egg og eggprodukter	52 324	-24 001
Renter av kapitalutlegg	81 865	52 911
Førtidsslaktning av verpehøns	6 587 330	4 663 618
Egg til miljøfôrproduksjon	0	0
Markedsregulators administrasjonskostnader	4 413 310	4 312 889
Sum avsetningstiltak egg	32 677 492	29 096 781

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for egg i perioden 2012–2018:

AVSETNINGSTILTAK EGG 2012–2018

FJØRFEKJØTT**Markedssituasjonen**

Etter at markedsreguleringen for fjørfekjøtt ble avvirket i 2007, blir det krevd inn omsetningsavgift bare for finansiering av faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Produksjonen av kyllingkjøtt har vært stabil fra 2017 til 2018. Markedet fikk en oppsving i 2016, etter en periode med lavt salg og sterk nedgang i produksjonen etter medieoppmerksomhet rundt antibiotikaresistente bakterier i kylling. I første halvår av 2018 var produksjonen lav sammenlignet med året før. På høsten derimot, var produksjonen på samme nivå som i toppåret 2014.

Totalt for året ble det slaktet 90 374 tonn kylling. Det er kun 0,6 prosent mer enn i 2017, og fortsatt lavere enn i 2014, da kyllingproduksjonen var på topp. Den gjennomsnittlige slaktevekten for kylling var den samme som i 2017, samtidig som tallet på klekte kyllinger gikk ned andre året på rad.

878 tonn kylling ble eksportert, mot 774 tonn i 2017. Av disse mengdene går rundt 680 tonn eksportert vare under ordningen for utenlands bearbeiding (UB).

Omsetningsavgiften

I 2018 ble det innbetalt 27,0 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene utgjorde omlag 0,12 mill. kroner. Omsetningsavgiften for fjørfekjøtt var på kr 0,28 per kg. Det ble brukt 9,2 mill. kroner til faglige tiltak og 16,9 mill. kroner til

Hovedområdet i 2018 for Animalias aktiviteter har vært dyrevelferd.

opplysningsvirksomhet. Fondet for omsetningsavgift for fjørfe var per 31.12.2018 på 14,9 mill. kroner.

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet

Faglige tiltak

Animalia driver faglig opplysningsvirksomhet overfor produsenter og bransjen som helhet med midler fra fondet for fjørfe. Hovedområdet for aktiviteten i 2018 har vært dyrevelferd.

Til faglige tiltak på egg og fjørfekjøtt ble det i 2018 brukt 13,4 mill. kroner, mot 13,2 mill. kroner i 2017. Kostnadene for 2018 ble fordelt med 4,2 mill. kroner på egg og 9,2 mill. kroner på fjørfekjøtt. For Animalia har arbeidet med dyrevelferdsprogrammet for både kylling, kalkun og verpehøner, i tillegg til arbeidet med resistensproblematikk, tatt mye ressurser.

I tillegg har Animalia lagt ned mye arbeid i:

- videreutvikling av HelseFjørfe
- fulgt opp handlingsplan for dyrehelse og -velferd
- bedring av oppslutningen om hønsemiddprogrammet
- prosjekt om tiltak for å bedre hygien ved slakting av kylling
- gjennomføring av etisk regnskap for kylling- og kalkunslakting og for rugerier
- båndkontrollkurs for fjørfeslakterier
- plukkekurs for fjørfe
- kurs for fjørfetransportører
- gjennomføring av fjørfenærings handlingsplan mot resistente bakterier

Opplysningsvirksomhet

Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) driver forbrukerrettet, merkenøytral opplysningsvirksomhet for hele kjøtt- og eggsektoren, og finansieres fra tre fond for omsetningsavgifter: kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Opplysningsvirksomhet er et av tiltakene i markedsbalanseringen. MatPrat er OEKs hovedkanal.

Kontoret skal være en omdømmebyggende og -forvaltende aktør basert på kunnskap og kjennskap til markedene. Endringer hos forbrukere og samfunn har ført til bl.a. økt fokus på klima og miljø, bærekraft, dyrevelferd, helse og ernæring, etikk etc. OEK bestreber seg på i mest mulig grad å følge myndighetenes kostråd. Omdømme og tillitt til informasjon folk etterspør, genererer trafikk til kontorenes nettsider og profiler i sosiale media. Høy trafikk er også grunnlaget for å nå fram med kunnskap om kontorenes kjerneprodukter, og således oppnå målene med aktivitetene. OEKs nettsider og sosiale kanaler hadde i 2018 over 41 millioner besøk.

Egg var en sentral råvare gjennom hele 2018. Det har vært hovedperioder med tung satsing på egg, både gjennom tv-reklame, Matprat.no, Matstart.no og sosiale medier, men også jevn jobbing med profilering av egg rundt frokost og sunnhet og helse. I 2016 startet en fem-årig ekstrasatsing på egg med 5 mill. kroner årlig for å øke forbruket av egg med ti prosent innen 2020.

Det har vært et betydelig trykk når det gjelder kommunikasjon og markedsføring av kylling. Vesentlig har dette skjedd gjennom Matprat.no, Matstart.no og facebook, instagram og PR. Bruk av kyllingoppskrifter har hatt en betydelig økning og det har også vært generert mange medieoppslag knyttet til kylling og kyllingbaserte oppskrifter.

41 mill.

Matprats nettsider og sosiale kanaler hadde over 41 millioner besøk i 2018

For nærmere informasjon om aktiviteten til OEK vises det til opplysningskontorets årsmelding.

Kostnader til opplysningsvirksomhet for egg i 2018 og 2017:

I kroner	2018	2017 ¹⁾
Administrasjon/drift	3 110 081	
Produksjon/marketing	8 176 194	
Kommunikasjon/samfunnskontakt	658 766	
Samfunnsaktør	810 744	
Innovasjon	44 170	
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	12 799 955	12 783 124
Matmerk - Generisk markedsføring av økologisk mat	100 000	100 000
Matmerk - Nyt Norge	240 000	160 000
Sum opplysningsvirksomhet egg	13 139 955	13 043 124

¹⁾ Omlegging av budsjettstruktur gjør at det ikke er relevant å sammenligne enkeltposter med 2017-regnskapet.

Kostnader til opplysningsvirksomhet for fjørfekjøtt i 2018 og 2017:

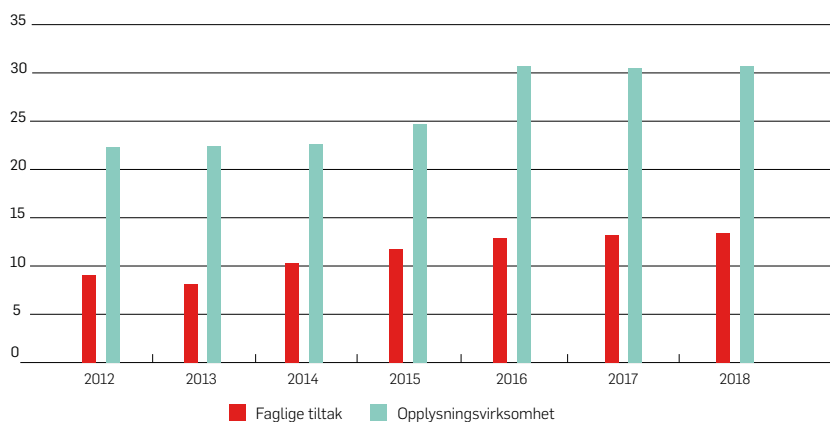
I kroner	2018	2017 ¹⁾
Administrasjon/drift	6 812 558	
Produksjon/marketing	6 457 613	
Kommunikasjon/sammfunnskontakt	1 730 997	
Samfunnsaktør	1 778 360	
Innovasjon	94 584	
Innovasjon	16 874 113	16 967 840
Matmerk - Generisk markedsføring av økologisk mat	200 000	200 000
Matmerk - Nyt Norge	480 000	320 000
Sum opplysningsvirksomhet fjørfekjøtt	17 554 113	17 487 840

¹⁾ Omlegging av budsjettstruktur gjør at det ikke er relevant å sammenligne enkeltposter med 2017-regnskapet.

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for egg og fjørfe i perioden 2012–2018:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET EGG OG FJØRFE 2012–2018

Mill. kroner

Hagebruks- produkter og poteter

Foto: Landbruksdirektoratet

MARKEDSSITUASJONEN

Vekståret 2018 ble et svært varmt og tørt år med temperaturrekorder over store deler av landet. Det var lite nedbør utover sommeren og over Sør-Norge ble det ekstremt tørt. På arealer hvor det ikke var tilgang på vanning, ble avlingene sterkt redusert. For frukt og potet viste det seg at en stor del av arealet har tilgang på vanning, og fruktavlingen ble over middels. For potet ble også avlingen relativt god på landsplan, selv om enkelte områder hadde betydelig avlingssvikt. Etter rekordvarm og tørr sommer ble det imidlertid en våt høst i flere regioner. Det ble betydelig avlingsnedgang på løk, kål, stिल्selleri og rotpersille i 2018. Også gulrot og kålrot viste betydelig nedgang i forhold til de to foregående årene.

Tatt i betraktning den sterke tørken, var det overraskende at avlingsprognosen i uke 35 anslø åtte prosent høyere avling enn i 2017, og en prosent høyere enn gjennomsnittet for de siste årene. Etter at potetene er høstet registreres lagerbeholdninger. Ved tellingen 1. november 2018 ble det registrert totalt 144 525 tonn klasse 1 på lager mot 142 543 tonn og 159 972 tonn på samme tid i henholdsvis 2017 og 2016. Ved dette tidspunktet i 2018 var det med andre ord vel 1 prosent mer på lager enn i 2017, men snau 10 prosent mindre enn i 2016. Dette er totaltall der både poteter til ordinært konsum og til industriell anvendelse inn-

2018 ble et godt fruktår samlet sett.

går. Det er bare adgang til å iverksette reguleringstiltak for poteter til ordinært konsum. Kvantumet poteter til ordinært konsum var ved tellingen 1. november 2018 nesten identisk med kvantumet i 2017 og 2016. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) gjorde en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter snarlig etter at resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter forelå. GPS vurderte at det ikke var behov for å etablere avsetningstiltak for matpotet i sesongen 2018–2019.

Avlingsmessig ble det et godt fruktår samlet sett for landet – det beste siden 2008. Også i våre naboland og i Europa ellers var det gode fruktavlinger. Total avlingsmengde av klasse 1 i 2018 var 7 469 tonn mot 6 877 tonn i 2017. I 2018 ble det reguleringslagret 1 063 tonn epler og levert 168 tonn til fabrikk, mens det i 2017 ble reguleringslagret 1 177 tonn og levert 54 tonn til fabrikk.

Høsten 2018 hadde fruktpakkeriene i Norge flere møter hvor de laget prognoser fram til 2023. Disse viser at det norske markedet kan vente en økning på over 3 000 tonn frukt i forhold til nivået fra 2018 på om lag 10 000 tonn for norsk frukt samlet.

I jordbruksavtalen for 2018–2019 er det avtalt målpriser for matpoteter, ti grønnsaksslag, samt epler (12 kulturer). I avtaleåret 2017–2018 oppnådde frukt og grønnsaker priser som ga 23,7 mill. kroner lavere produksjonsinntekter enn hva målprisen hadde gitt. For potet ga prisoppnåelsen en inntekt på 13,5 mill. kroner høyere enn det målprisen hadde gitt, mens den for epler var 0,4 mill. kroner høyere.

I første halvdel av avtaleåret 2018–2019 ble målpris oppnådd for alle produktene, med unntak av tomater og epler. For poteter var prisoppnåelsen i markedet nesten 11 mill. kroner høyere enn hva nivået på målprisen tilsier, mens tilsvarende for grønnsaker var vel 37 mill. kroner. For epler var imidlertid prisoppnåelsen nesten 2 mill. kroner lavere dette halvåret.

OMSETNINGSavgiften

Midlene til avsetningstiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid i hagebrukssektoren er for 2018 i sin helhet bevilget over jordbruksavtalen og er avsatt på kap. 1150 post 70.11 i statsbudsjettet.

For 2018 ble det i jordbruksavtalen bevilget 24,4 mill. kroner, samme beløp som for 2017, på underposten avsetningstiltak hagebruk.

Til faglige tiltak og opplysningsarbeid ble fondet for omsetningsavgift hagebruk belastet med 20 871 393 kroner.

Det ble gjennom året brukt i alt 1 268 198 kroner til avsetningstiltak på eple og administrasjon av avsetningstiltak på eple og matpoteter. Fondet for omsetningsavgift hagebruk er belastet med 1 049 039 kroner til omsetningsrådets administrasjon og drift.

Inkludert rente for 2018 på 81 746 kroner, var dette fondet ved årets slutt på 8,5 mill. kroner mot 7,2 mill. kroner året før.

AVSETNINGSTILTAK

GPS administrerer avsetningstiltakene på grøntområdet.

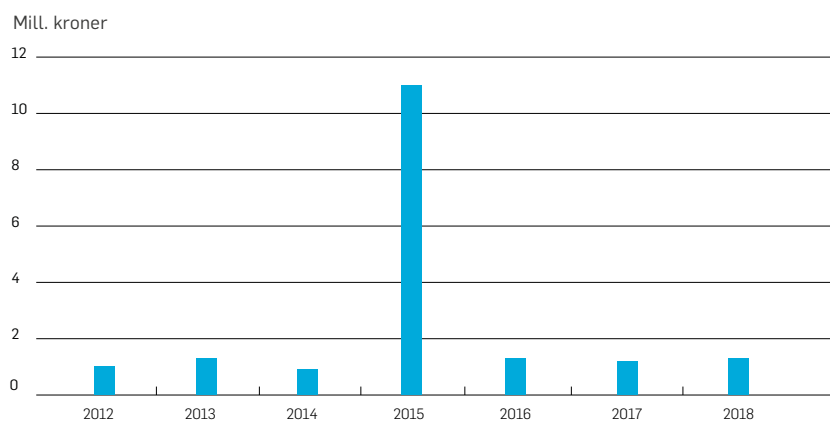
Landbruksdirektoratet vedtok, i tråd med delegert myndighet fra Omsetningsrådet, at inntil 1 100 tonn epler høstet i 2018 kunne reguleringslagres. Dette ga en kostnad på 436 220 kroner til reguleringslagring av 1 063 400 kg epler. Det ble gjennomført fabrikklevering av 168 354 kg epler kl. 1 høstet i 2018. Tilskuddet til fabrikklevering utgjorde 269 366 kroner.

Utgifter til avsetningstiltak på grøntområdet i 2018:

I kroner	
Reguleringslagring av epler	436 220
Fabrikklevering av epler	269 366
Administrasjon	562 612
Sum	1 268 198

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for hagebruksprodukter i perioden 2012–2018:

AVSETNINGSTILTAK HAGEBRUK 2012–2018

FAGLIGE TILTAK

Til faglige tiltak ble det brukt i alt 1 612 107 kroner i 2018.

I tabellen er hovedpostene spesifisert:

I kroner	
GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS)	860 000
Fruktlagerinspektøren	612 107
Fagforum Potet	140 000
Sum	1 612 107

GPS har, etter samme opplegg som tidligere år, gjennomført produsentrettet rådgiving for å bedre markedstilpasningen for grøntproduktene og bedre produktkvaliteten. Fruktlagerinspektøren er ansatt i GPS. Inspektøren driver rådgiving overfor fruktlagrene for å fremme kvalitet og produksjonstilpasning. Han koordinerer arbeidet med markedsbalanseringstiltak og deltar på møter i produsentlag. GPS overtok høsten 2017 virksomheten som Økern Torvhall (ØT) tidligere gjennomførte knyttet til de ukentlige prismøtene og utarbeidelsen av

ukentlige markedsmeldinger. Prismøtet ble høsten 2017 flyttet fra Økern til Langhus. Virksomheten er delvis finansiert som faglige tiltak.

Fagforum Potet har gjennom 2018 blant annet arbeidet videre med rekruttering til potetsektoren og videreutvikling av nettstedet www.potet.no. Med et økende antall avvik i KSL har oppfølgingen av bransjestandarden for potet-cystenematode (PCN) igjen kommet på dagorden i forumet. Det vurderes om standarden skal bygges om til en bredere plantehelsestandard som skal omfatte flere kulturer.

OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Midlene til opplysningsvirksomhet administreres i hovedsak av Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG).

Hovedposter for bruk av omsetningsavgiftsmidler i OFGs regnskap for 2018, i kroner:

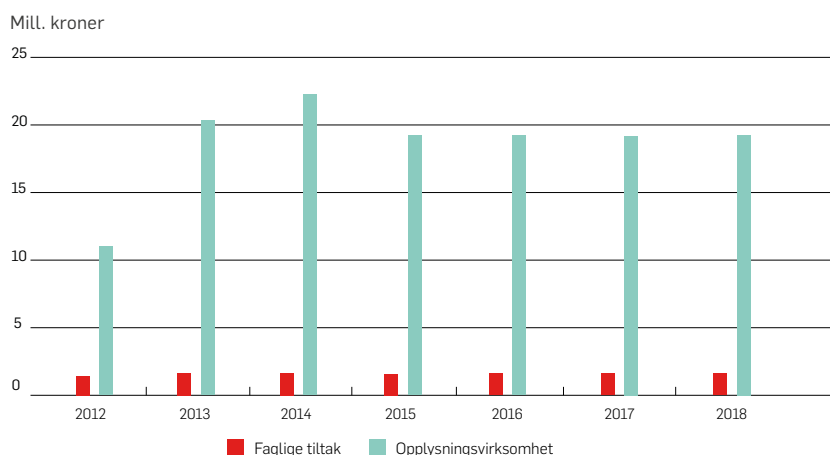
I kroner	
Administrasjon	8 346 330
Langsiktige holdningskampanjer	2 800 531
Langsiktige produktkampanjer	4 523 438
Markedsundersøkelser	823 035
Presseaktiviteter	2 008 229
Fellesprosjekt – opplysningskontorene	17 435
Videreutvikling av web m.m.	400 288
Netto kostnader	18 919 286

Det ble brukt totalt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat i 2018. Fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med 100 000 kroner til aktiviteten.

Videre ble det brukt totalt 6,0 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med 240 000 kroner til aktiviteten.

Diagrammet viser bruken av omsetningsavgiftsmidler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i hagebruk 2012–2018:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET HAGEBRUK 2012–2018

2,5

mill. kroner ble brukt til generisk markedsføring av økologisk mat

Korn

MARKEDSSITUASJONEN

Kornmottakene tok inn totalt 1 262 408 tonn salgskorn fra innhøstingen i 2017. Hvete utgjorde 384 104 tonn, derav 148 390 tonn mathvete, tilsvarende 39 prosent. Det er et mål at alt norskprodusert matkorn skal benyttes til matmelproduksjon. Store areal med høsthvete, i kombinasjon med at avlingene av høsthvete i stor grad ble tresket før regnet satte inn, ga overskudd av høsthvete. Vårhveten, som ble høstet senere og under dårligere værforhold, ble av varierende kvalitet. Det kvantumet som fikk matkvalitet kunne i sin helhet anvendes til mat.

Vekstsesongen 2018 var utfordrende. Sen vår i store deler av landet, etterfulgt av ekstrem tørke, påvirket avlingsnivået negativt. Selv der det var tilgang til vaning, medførte den høye temperaturen mindre avlinger. Det ble også gjort tiltak for å sikre nok grovfôr som også bidro til lavere kornavlinger. Det ble utbetalt arealtilskudd for korn selv om kornet ble høstet som grønnfôr.

Prognosen for 2018-avlingen viser en salgskornavling på 699 000 tonn, derav kun 2 500 tonn rug. Mathveteandelen er på 67 prosent og matrugandelen på 32 prosent. Dette er en kornavling på omtrent halvparten av normalen de siste fem årene.

Det ble også gunstige muligheter for å så høstkorn i 2018, noe som gjenspeiler seg i salget av høstkorn. Areal det er sådd høstkorn på er estimert til 600 000 daa hvete og 50 000 daa rug.

**Vekstsesongen
2018 var
utfordrende.**

I sesongen 2017/2018 ble målpris kun oppnådd for havre og matrug, slik tabellen nedenfor viser:

2017/18	Målpris kr/kg	Noteringspris kr/kg
Mathvete	3,26	3,25
Matrug	2,82	2,83
Bygg	2,76	2,75
Havre	2,50	2,50
Oljefrø	5,69	5,68

Jordbruksavtalen for 2017/18 kap. 2.1.1 sier følgende om avvik fra målpris: «Der som målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret, skal Landbruksdirektoratet fastsette en særskilt styringspris for det påfølgende avtaleår». Dette medfører styringspris for matrug i kornsesongen 2018/19.

OMSETNINGSAVGIFTEN

Omsetningsavgiften ble fastsatt til kr 0,04 per kg korn og oljefrø for perioden 1. juli 2017 til 30. juni 2018 og til kr 0,01 per kg for perioden 1. juli 2018 til 30. juni 2019. Satsene lå innenfor rammene for maksimalsatsene, som var henholdsvis kr 0,08 per kg for 2017/18 sesongen og kr 0,045 per kg for 2018/19 sesongen.

I 2018 ble det innbetalt 21,4 mill. kroner i omsetningsavgift på korn og oljefrø. Saldo for fondet per 1. januar 2018 var på 42,9 mill. kroner. Fondet ble godskrevet med 0,41 mill. kroner i renter for 2018. Fondet for omsetningsavgift på korn var per 31. desember 2018 på 19,9 mill. kroner.

AVSETNINGSTILTAK

Det ble en relativt lav matkornavling i 2017, men med en svært høy andel høsthvete. Dette medførte ett overskudd av kl. IV mathvete. Det ble derfor omdisponert 35 000 tonn mathvete til fôr gjennom prisnedskrivning, til en samlet kostnad på 9,7 mill. kroner. Videre ble det overlagret 36 600 tonn matkorn og 50 686 tonn fôrkorn til en samlet kostnad på 25,8 mill. kroner til høsten 2018.

Kostnader korn 2018:

I kroner	
Avsetningstiltak	35 491 516,00
Renter i Norske Felleskjøps favør	26 600,70
Administrasjonskostnader	6 024 323,00
Totalt	41 542 439,70

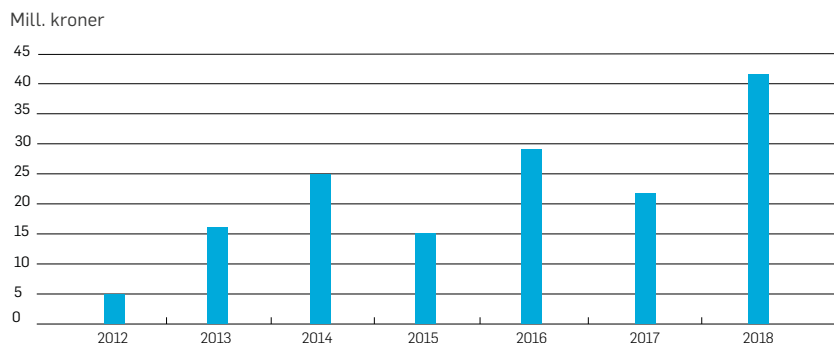

21,4

mill. kroner ble innbetalt i omsetningsavgift på korn og oljefrø

Diagrammet viser bruken av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for korn i årene 2012–2018:

AVSETNINGSTILTAK KORN 2012–2018

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Opplysningskontoret for brød og korn driver generisk opplysningsvirksomhet for korn, brød og andre bakervarer. Virksomheten finansieres med midler fra fondet for omsetningsavgift på korn og midler fra mølle- og bakerbransjen. Samlet bidrag fra bransjen i 2018 var på 2,11 mill. kroner. Over fondet for omsetningsavgift på korn ble det bevilget 1,33 mill. kroner. For nærmere informasjon om opplysningsaktiviteten vises det til egen årsmelding fra kontoret, www.brodogkorn.no

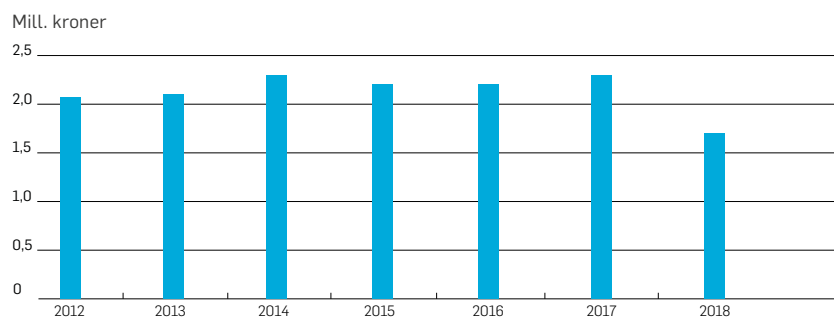
Det ble i 2018 anvendt i alt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat, hvorav fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 100 000 kroner. Videre ble det anvendt totalt 6,0 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 240 000 kroner til aktiviteten. Det ble utbetalt 170 000 kroner til prosjektet «Tilpasningsstrategier for økt norsk kornproduksjon i et fremtidig våtere klima (OPTIKORN)».

Opplysningsvirksomhet korn 2018:

	I kroner
Opplysningskontoret for brød og korn	1 333 333
Matmerk, nasjonal merkeordning, «Nyt Norge»	240 000
Matmerk, generisk markedsføring av økologisk mat	100 000
Sum	1 673 333

Diagrammet viser bruken av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i kornsektoren i perioden 2012–2018:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET KORN 2012–2018

Det ble ikke gjennomført faglige tiltak finansiert av omsetningsavgiften i 2018.

2,11

mill. kroner til faglige tiltak

Pelsdyr

Foto: Norsk Pelsdyrslags

Omsetningsavgiften for pelsdyrskinn har vært 1 prosent av salgsbeløpet siden 2006.

OMSETNINGSAVGIFTEN

Omsetningsavgiften for pelsdyrskinn var i 2018 på én prosent av salgsbeløpet. Tilsvarende avgiftssats har vært benyttet siden 2006. Det ble betalt inn 1,8 mill. kroner i avgift, mot forventet 2,8 mill. kroner i opprinnelig budsjett. Årsaken til lavere inntekter enn budsjettet var færre antall solgte skinn og lavere priser på skinnene enn budsjettet. Renteinntektene utgjorde 16 000 kroner, mot forventet 30 000 kroner. Fondet for omsetningsavgift for pelsskinn var ved utgangen av året på 1,4 mill. kroner.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Midlene fra omsetningsavgiften på pelsdyrskinn anvendes til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Av Norges Pelsdyrslags (NPA) totale kostnader knyttet til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet på 6,0 mill. kroner, ble 2,8 mill. kroner dekket over omsetningsavgiften.

Det legges vekt på at pelsskinnavgiften benyttes til aktiviteter som alle norske pelsdyroppdrettere kan ta del i, og som er til gagn for alle produsenter uavhengig av salgssted. Midlene i 2018 ble, i likhet med foregående år, benyttet til delvis dekning av kostnadene til opplysningsarbeid, faglig veiledning overfor produsent, sykdomsbekjempelse, og dyrevelferd.

Fordelingen på de ulike postene fremkommer av tabellen under:

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pelsdyr

Kroner	2018	2017
Opplysningsarbeid	550 000	450 000
Faglige opplysning, produsent	600 000	650 000
Sykdomsbekjempelse og overvåking	750 000	700 000
Dyrevelferd	450 000	1 050 000
Forskningsprosjekter	150 000	400 000
Administrasjonskostnader	300 000	250 000
Sum	2 800 000	3 500 000

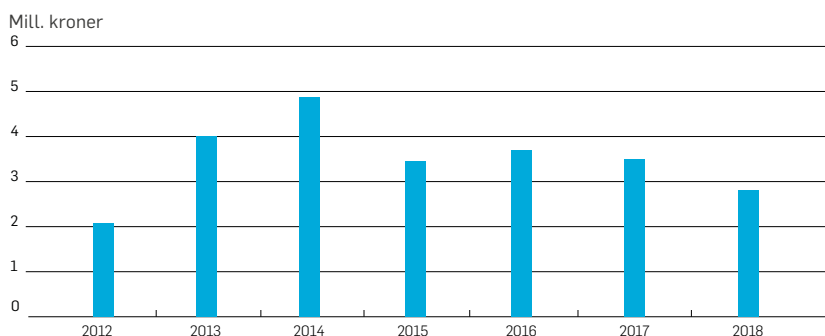
Midlene ble i 2018 brukt til informasjonsarbeid overfor politikere, media og yrkesutøvere i landbruket. Pelsdyrnæringen har også vært representert på landbruksutstillinger. Videre har midlene blitt brukt til faglig opplysningsvirksomhet overfor produsentene. Det har vært gjennomført rådgivning og kurs med fokus på lynneegenskapene ved utvalg av avlsdyr, samt rådgivningsbesøk hos en stor del av besetningene. Det har også i 2018 blitt gjennomført skinnutstillinger, inkludert faglige foredrag. Det ble arrangert kurs i skinnsortering i tilknytning til den sentrale utstillingen. Det er gjennomført besøk hos enkeltprodusenter knyttet til rådgivning vedrørende utvelgelse av avlsdyr.

Med bakgrunn i råvare- og fôranalyse har det i 2018 blitt foretatt veiledning rettet mot fôrproduksjonsanleggene. Økende konkurranse om råvarene har ført til prisstigning som har gjort at man må vurdere ulike alternativer. Spesielt hygieniske forhold har blitt prioritert og næringens representanter har samarbeidet med eksterne miljøer. Sykdomsbekjempelse, inkludert helsetjenesteordning har vært viktig. I samarbeid med Mattilsynet har det omfattende arbeidet med å bekjempe virus sykdommen plasmacytose hos mink blitt videreført. Som en del av sertifiseringsordningen er det etablert avtaler mellom veterinærer og oppdrettere, og det ble i 2017 gjennomført tre besøk av veterinær i alle pelsdyrgårdene. Utfylte skjema fra besøkene ble sendt NPA for gjennomgang.

Hva dyrevelferd gjelder har det i 2018 blitt gjennomført medlemsmøter med fokus på blant annet dyrevelferdstiltak. Det har også i 2018 blitt gjennomført FarmSert-revisjoner av NPAs egne ansatte. Sertifiseringsordningen er obligatorisk og systemets håndbok og kravstandard revideres årlig. Norske pelsdyrgårdene revideres også etter det europeiske dyrevelferdsprogrammet WelFur. Revideringen utføres av norske og danske revisorer. Deltakelse er obligatorisk.

Diagrammet viser bruken av midler fra omsetningsavgiften på pelsdyr til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2012–2018:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET PELSDYR 2012–2018

Midlene ble i 2018 brukt til informasjonsarbeid overfor politikere, media og yrkesutøvere i landbruket.

REGNSKAP FOR OMSETNINGS- RÅDET

Resultatregnskap 2018

<i>Mottatte omsetningsavgifter, overprod.avgift og bevilgninger (hele tusen)</i>	Spesifikasjon i noter	2018	2017
Mottatt omsetningsavgift	1	541 937	521 155
Mottatt overproduksjonsavgift	1	27 559	62 288
Andre inntekter	1	31 065	4 429
Sum inntekter	1	600 561	587 873
Avsetningstiltak og adm.kostnader markedsregulator	1	395 754	317 815
Faglige tiltak	1	110 388	102 238
Opplysningsarbeid	1	120 301	129 612
Opplysningsarbeid økologisk markedsføring	1	2 500	2 500
Opplysningsarbeid Nyt Norge	1	6 000	4 000
Statlig oppkjøp av melkekvoter	1	17 051	11 466
Sum bevilgninger	1	651 995	567 632
Disponible omsetningsavgiftsmidler		-51 433	20 241
Kostnader fagsystem kvote	2	0	0
Administrasjons- og andre kostnader	2	25 921	24 494
Finansinntekter	1	5 818	5 670
Årsresultat	1	-71 537	1 416

Balanse per 31.12.2018 (i tusen kroner)

Eiendeler	Spesifikasjon i noter	2018	2017
Omløpsmidler			
Forskuttede midler	3	2 763	9 578
Driftskredittlån	4	287 000	173 000
Utestående fordringer	5	33 551	54 691
Bankinnskudd		195 000	255 015
Sum omløpsmidler		518 314	492 284
Sum eiendeler		518 314	492 284

Gjeld og fondskapital	Spesifikasjon i noter	2018	2017
Fondskapital	1	381 521	453 058
Bevilgede, ikke utbetalte midler	6	5 685	23 980
Kortsiktig gjeld	7	22 197	
Leverandørgjeld	7	5 902	15 205
Forskudd fra markedsregulator	7	103 009	42
Sum kortsiktig gjeld		136 793	39 227
Sum gjeld og fondskapital		518 314	492 284

Oslo, 31.12.2018

9. mai 2019

BJØRGE TØRRESDAL

HELGE ASKE

LARS PETTER BARTNES

KJERSTI HOFF

MARIT HAUGEN

TRINE HASVANG VAAG

SIGRID HELLAND

ANN ELISE HILDEBRANDT

ANNE JØDAHL SKUTERUD

KRISTIN TARALDRUD HOFF

BJØRN-OLE JUUL-HANSEN

JØRN ROLFSEN
adm. direktør

NINA STRØMNES RODEM
seksjonssjef

Noter til regnskap for Omsetningsrådet

Årsregnskapet omfatter innkreving av avgifter etter Omsetningsloven samt anvendelse og forvaltning av disse avgiftene.

Prinsipper

Avgiftene resultatføres etter hvert som de faktureres produsenter, omsetningsleddene og det offentlige. Opptjente, men ikke innbetalte avgifter per 31.12. vil da være tatt med i regnskapet.

(Tall i tusen kroner)

Note 1 – Fondskapital for omsetningsavgiftene per 31.12.18 og årets endring

Sektor	Fonds- kapital 01.01.18	Mottatte oms. avgifter	Bevilgn- inger	Rente- inntekter	Inndekn. adm. kostn.	Andre endringer i fondskapital	Endring i fonds- kapital	Fonds- kapital 31.12.18
Kjøtt	251 760	366 699	344 754	4 574	3 710		22 808	274 568
Egg	43 730	46 922	50 028	395	3 500		-6 211	37 520
Fjørfe kjøtt	15 521	27 107	26 785	118	1 049		-609	14 912
Pelsdyrskinn	2 811	1 820	2 800	16	451		-1 416	1 396
Hagebruk	7 196	24 400	22 140	82	1 050		1 292	8 488
Korn	42 937	21 423	43 216	412	1 651		-23 032	19 905
Melk	71 286	112 191 ¹⁾	162 273	222	14 509	17 815	-46 556	24 731
Kvotordning melk	17 815					-17 815	-17 815	0
Sum	453 058	600 561	651 995	5 817	25 921	0	-71 537	381 521

¹⁾ Inkl. overproduksjonsavgift på 27,559 mill. kroner

Note 2 – Administrasjons- og andre kostnader

	2018	2017
Sekretariatskostnader	11 796	11 565
Driftskostnader	3 441	1 119
Kostnader knyttet til forvaltning av tilskudd til slaktning av lett gris	0	0
Fagsystem kvote	0	0
Administrasjon kvoteordningen for melk	10 612	10 404
Tap på fordringer	0	1 376
Annet	73	22
Sum administrasjonskostnader	25 921	24 486

Note 3 – Forskutterte midler

	2018	2017
Tine SA	0	0
Nortura SA Kjøtt	1 875	0
Nortura SA Fjørfe	244	35
Nortura SA egg	0	0
KSL Matmerk		
Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG)	1	9 543
Grøntprodusentenes Samarbeidsråd GPS	93	0
Norske Felleskjøp SA	550	0
Sum	2 763	9 578

Note 4 – Driftskredittlån

	2018	2017
Nortura SA Kjøtt per 31.12.2018	287 000	173 000
Sum	287 000	173 000

Note 5 – Utestående fordelt per. sektor

	2018	2017
Utestående kjøtt	0	-31 185
Utestående fjørfe	0	148
Utestående egg	0	8 524
Utestående melk	33 518	73 884
Utestående pels	9	88
Utestående hagebruk	0	0
Utestående korn	0	474
Mellomværende Landbruksdirektoratet	0	0
Annet	24	23
Sum	33 551	51 955

Note 6 – Bevilgede, ikke utbetalte midler

	2018	2017
Bioforsk	0	0
Tine SA	2 776	1 884
Matmerk	625	625
Nortura SA kjøtt	0	869
Nortura SA egg	2 023	9 762
Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG)	0	9 458
DAVA Foods Norway	261	619
Felleskjøpet		762
Q-meieriene	0	1
Sum	5 685	23 980

Note 7 – Annen kortsiktig gjeld

	2018	2017
Forskningsavgift og matproduksjonsavgift	0	42
Kortsiktig gjeld	22 197	2 736
Forskudd fra markedsregulator	103 009	
Leverandørgjeld	5 902	15 205
Sum	131 108	17 983

Note 8 – Forpliktelse knyttet til reguleringsanlegg

Omsetningsrådet forvalter oppfølging av tidligere bevilgninger til reguleringsanlegg for LMD.

Det var ingen krav om tilbakebetalinger i 2018

Per 31.12.2018	2018	2017
Forpliktelse overfor LMD	0	0
Samlet forpliktelse per. 31.12.18	0	0

RESULTATREGNSKAP 2018

Reguleringsanlegg

	2018	2017
Renteinntekt	1	1
Sum inntekter	1	1
Bank og kortgebyrer	0	1
Sum utgifter	0	1
Årsresultat	1	0

BALANSE PR 31.12.

(i tusen kroner)

Eiendeler

	2018	2017
Bankinnskudd	64	63
Sum omløpsmidler	64	63
Sum eiendeler	64	63

Gjeld og fondskapital

	2018	2017
Fondskapital	33	31
Mellomværende LMD	31	31
Sum kortsiktig gjeld	31	31
Sum gjeld og fondskapital	64	62

Note 9 – Kontantstrømsanalyse

	2018	2017
Resultat av virksomheten	-71 537	1 416
Midlene anvendt til:		
Endringer av utestående fordringer på avgifter mv	94 831	-57 149
Endringer av andre utestående fordringer	0	0
Endring likviditet Kvoteordningen for melk	0	0
Endring av utestående driftskreditt	-114 000	23 700
Endringer av utestående fordringer på avgifter mv	18 404	81 880
Endringer forskutterte midler til organisasjonene	6 816	1 500
Endringer av likvider gjennom året	-65 486	51 347
Likvider 1.1.	260 486	209 140
Likvider 31.12	195 000	260 486

Kontantstrømsanalysen er satt opp etter enkleste metode, og viser med utgangspunkt i resultatet hvordan midler er anvendt gjennom året. Oppstillingen for 2018 viser et resultatmessig underskudd sammenlignet med 2017 og redusert likviditet.

Note 10 – Resultatregnskap for kvoteordningen for melk

(i kroner)	Regnskap 2018	Note	Regnskap 2017
Kvotesalg, ku	0	1)	0
Kvotesalg, geit	0		0
Gebyrinntekter	0	2)	0
Overføring fra OR	16 976 505		11 245 128
Sum inntekter	16 976 505		11 245 128
Oppkjøp melkekvote, ku	15 407 210	3)	10 649 203
Oppkjøp melkekvote, geit	1 593 924	3)	743 658
Annen kostnad	0		1
Gebyrer overført Ldir	0	2)	-1
Gebyrer	901	4)	819
Sum kostnader	17 002 035		11 393 680
Renteinntekter	25 530	4)	148 552
Netto finansposter	25 530		148 552
Overskudd overført til OR	0		0
Årsresultat	0		0

Balanse

Tall i hele kroner	Balanse 2018	Note	Balanse 2017
Innestående DNB	2 946 529	4)	14 610 701
Kundefordringer	0		0
Mellomværende klient 37	14 054 605		14 818 311
Sum eiendeler	17 001 134		29 429 011
Leverandørgjeld	1 945 299		14 349 871
Offentlige avgifter (mva)	-351 375	5)	-2 735 621
Egenkapital (EK)	0	6)	17 814 762
Overføring mellom år	15 407 210	7)	
Sum gjeld og egenkapital	17 001 134		29 429 012

Noter

PRINSIPPNOTE

Inntektene bokføres når kvotene faktureres. Utgiftene bokføres når de påløper og betales ved forfall. Det vil si at det kan foreligge kundefordringer (kvotekjøp som ikke er forfalt) eller kvotesalg som ikke er forfalt og leverandørgjeld ved årsskiftet (påløpte kostnader som ikke er forfalt).

Note 1)

I jordbruksoppgjøret 2018 ble det bestemt at det ikke skulle selges kvoter på ku eller geit for 2018 siden det er overproduksjon i markedet. Derfor ble det ingen inntekt fra kvotesalg for 2018.

Note 2)

Gebyrinntekter tilfaller staten. Som følge av at det ikke ble videresolgt verken kumelkkvoter eller geitemelkkvoter i 2018 ble det heller ingen gebyrinntekter.

Note 3)

Regnskapstillene for kvotekjøp gjelder utbetaling av oppgjør for kjøpt kumelkkvote i 2018 og kjøpt geitemelkkvote i 2018. Utbetalingen skjedde 7. januar 2019 for geitemelk og 21. januar 2019 for kumelk.

	Antall kvoteselgere	Kjøpt mengde, liter	Pris per liter, kr.	Totalt kr
Kumelkkvote kjøpt i 2018	331	6 162 884	2,50	15 407 210,00
Geitemelkkvote kjøpt i 2018	10	132 827	12,00	1 593 924,00
Sum	341	6 295 711		17 001 134,00

Note 4)

Fondets midler er plassert på rentebærende konto i DNB på samme vilkår som øvrige fond under Omsetningsrådet.

Note 5)

Posten omfatter tilgodehavende merverdiavgift - termin 6, for kvotekjøp på geit omsatt i desember 2019. Forfall i februar 2018.

Note 6)

Egenkapitalen er flyttet til melkefondet.

Note 7)

Posten omfatter periodisering fra 2019 til 2018 for kjøpt kumelkkvote i 2018.

Stiansen & Co AS

Statsautoriserte revisorer

Til Landbruks- og matdepartementet

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Omsetningsrådet' årsregnskap som viser et underskudd på kr 71.537 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av Omsetningsrådets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av rådet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratets ansvar for årsregnskapet

Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratet er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Landbruksdirektoratet er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Stiansen & Co AS

Statsautoriserte revisorer

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må Omsetningsrådets styre ta standpunkt til rådets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av rådets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Nesbru, den 9. mai 2019

Stiansen & Co AS

Pål Stiansen

Statsautorisert revisor

Revisjonsberetning for Omsetningsrådet – side 2

Oversikt over regelverk knyttet til markedsbalanseringen

Generelt

- Lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer (omsetningsloven)
- Forskrift 2003-07-01 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer
- Forskrift 1999-06-29 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk
- Forskrift 1996-12-20 nr. 1343 om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift
- Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer
- Retningslinjer om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg, fastsatt 22.10.2008
- Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, fastsatt 22.10.2008
- Forskrift 1999-05-07 nr. 435 Delegering av myndighet til Landbruksdepartementet etter lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5 og § 5a.

Melk

- Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 1.12.2009
- Nærmere bestemmelser om godtgjørelse av markedsregulators reguleringskapasitet i melkesektoren (udatert)
- Kravspesifikasjon for rå melk under forsyningsplikten, fastsatt 5.12.2003
- Kravspesifikasjon for smør og fløte, fastsatt 13.5.1997

Kjøtt

- Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.3.2011
- Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren, fastsatt 31.3.2011
- Midlertidig retningslinje om utkjøpsordning med tilskudd til produsenter som slutter med svinehold, fastsatt 21.11.2018

Egg og fjørfe

- Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.3.2012
- Retningslinjer om informasjonsflyt i eggsektoren, fastsatt 21.6.2013
- Epler, matpoteter og honning
- Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.6.2009

Korn

- Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.6.2009
- Tilgrensende regelverk med betydning for markedsreguleringen
- Forskrift 2005-12-22 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT)
- Forskrift 2008-10-10 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
- Forskrift 2007-06-29 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk
- Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk
- Lov 2004-01-16 nr. 05 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen
- Forskrift 2004-04-01 nr. 611 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Kjøtt

- Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.3.2011
- Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren, fastsatt 31.3.2011
- Midlertidig retningslinje om utkjøpsordning med tilskudd til produsenter som slutter med svinehold, fastsatt 21.11.2018

Egg og fjørfe

- Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.3.2012
- Retningslinjer om informasjonsflyt i eggsektoren, fastsatt 21.6.2013
- Epler, matpoteter og honning
- Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.6.2009

Korn

- Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.6.2009
- Tilgrensende regelverk med betydning for markedsreguleringen
- Forskrift 2005-12-22 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT)
- Forskrift 2008-10-10 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
- Forskrift 2007-06-29 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk
- Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk
- Lov 2004-01-16 nr. 05 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen
- Forskrift 2004-04-01 nr. 611 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

LANDBRUKSDIREKTORATET

OSLO /
Postboks 8140 Dep
0033 Oslo
Stortingsgt. 28
0161 Oslo
Telefon: 78 60 60 00

ALTA /
Løkkeveien 111
9510 Alta

www.landbruksdirektoratet.no

Foto:

Forside: Hardanger fjordfrukt BA
s. 5: Animalia/Grethe Ringdal
s. 11: Landbruksdirektoratet
s. 44: Bondevennen

Design: Itera

